

สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ หมวดวิชา

ภาษาไทย

รหัส ทย 30 (TH 30)

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษาทางไกล

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

1. สมรรถภาพของผู้เรียน

เมื่อเรียนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว นักศึกษาควรมีสมรรถภาพ ดังนี้

- 1.1 สามารถอ่านอย่างมีวิจารณญาณและมีประสิทธิภาพ
- 1.2 สามารถตีความ แปลความ ย่อความ สรุปความและขยายความเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน
- 1.3 รู้จักตั้งประเด็นหัวข้อการเขียนได้ตามจุดประสงค์ เรียบเรียงงานเขียนโดยมีการอ้างอิงข้อมูลสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง
- 1.4 เขียนอธิบาย ชี้แจง เขียนโน้มน้าวใจ เขียนแสดงทัศนะ เขียนจดหมาย เขียนเชิงสร้างสรรค์ ประเภทต่าง ๆ และเขียนเชิงวิชาการ
- 1.5 นำความรู้จากการฟังและดูสื่อรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงความคิดเห็น และสามารถวิเคราะห์ วิวิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล
- 1.6 สามารถพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ พูดโน้มน้าวจิตใจ พูดเพื่อความบันเทิง พูดแสดงความคิดเห็น
- 1.7 ใช้ภาษาเพื่อการพัฒนาการเรียน การประกอบอาชีพ และใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
- 1.8 เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของภาษา รวมทั้งอิทธิพลของภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศที่มีต่อภาษาไทย
- 1.9 สามารถแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ร่าย หรือคำประพันธ์ท้องถิ่น
- 1.10 สามารถศึกษา วิเคราะห์ วิวิจารณ์ประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมในแต่ละยุค
- 1.11 เข้าใจวรรณกรรมท้องถิ่น ความหมายของภาษาถิ่น สำนวน ภาษิตที่มีในวรรณกรรมท้องถิ่น และวิเคราะห์คุณค่าทางด้านภาษาและสังคม
- 1.12 มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด
- 1.13 มีนิสัยรักการอ่านและการเขียน
- 1.14 เลือกอ่านหนังสือ สื่อสารสนเทศที่มีประโยชน์จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ

2. สาระ

สาระที่เป็นองค์ความรู้ของหมวดวิชาภาษาไทย ประกอบด้วย

- สาระที่ 1 การอ่าน
- สาระที่ 2 การเขียน
- สาระที่ 3 การฟัง การดูและการพูด
- สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา
- สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

สมุดบันทึกกิจกรรม
ประกอบชุดการเรียนรู้ทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
หมวดวิชาภาษาไทย

- การอ่าน
- การเขียน
- การฟัง การดูและการพูด
- หลักการใช้ภาษา
- วรรณคดีและวรรณกรรม

สถาบันการศึกษาทางไกล
สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สมุดบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบชุดการเรียนรู้ทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หมวดวิชาภาษาไทยเล่มนี้ เป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้ในเรื่องการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้ทบทวนความรู้ ความเข้าใจและฝึกทักษะประสบการณ์ที่จำเป็นในการศึกษาหมวดวิชาภาษาไทย กิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในแต่ละเรื่องประกอบด้วย

1. กิจกรรมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีแนวเฉลย คำตอบเพื่อให้นักศึกษาได้ตรวจสอบด้วยตนเองในการศึกษาจากชุดการเรียนรู้ทางไกล
2. กิจกรรมประเมินผลการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิต
3. กิจกรรมร่วมคิด ร่วมสนทนากับผู้อื่น
4. กิจกรรมศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ ผู้รู้ หรือสื่อเสริมอื่นๆ ที่ได้แนะนำไว้

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ถ้านักศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ทางไกลตามคำแนะนำ และทำกิจกรรมอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว จะทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษาตามประสงค์ได้ หากนักศึกษาพบว่าชุดการเรียนรู้ทางไกลชุดนี้มีข้อบกพร่อง หรือมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์โปรดแจ้งไปยังสถาบันการศึกษาทางไกล สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อจะได้นำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงสื่อชุดการเรียนรู้ต่อไป

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน

สิงหาคม 2546

สารบัญ

คำนำ	
สารบัญ	
ข้อตกลง	
ข้อทดสอบก่อนเรียน	1
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน	6
<i>ตอนที่ 1 ศิลปะการอ่าน</i>	6
กิจกรรมที่ 1	6
กิจกรรมที่ 2	6
กิจกรรมที่ 3	6
กิจกรรมที่ 4	6
กิจกรรมที่ 5	7
กิจกรรมที่ 6	7
กิจกรรมที่ 7	7
กิจกรรมที่ 8	8
กิจกรรมที่ 9	8
กิจกรรมที่ 10	8
<i>ตอนที่ 2 การเลือกอ่านหนังสือที่ดี</i>	9
กิจกรรมที่ 11	9
กิจกรรมที่ 12	9
กิจกรรมที่ 13	10
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สื่อสารด้วยการเขียน	12
<i>ตอนที่ 1 ทำอย่างไรจึงจะเขียนได้ดี</i>	12
กิจกรรมที่ 1	12
<i>ตอนที่ 2 ร้อยแก้วเขียนไม่ยากหากตั้งใจ</i>	13
กิจกรรมที่ 2	13
กิจกรรมที่ 3	14
กิจกรรมที่ 4	14
กิจกรรมที่ 5	15
<i>ตอนที่ 3 ร้อยกรองต้องฝึกฝนไม่สับสนฉันทลักษณ์</i>	15
กิจกรรมที่ 6	15
กิจกรรมที่ 7	16
กิจกรรมที่ 8	17
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การฟัง การดูและการพูด	20
<i>ตอนที่ 1 การฟังและการดูที่ดี</i>	20
เรื่องที่ 1 ความหมาย ความสำคัญ หลักการฟังและการพูดที่ดี	20
กิจกรรมที่ 1	20

เรื่องที่ 2	การสรุปสาระสำคัญจากการฟังและพูด	22
	กิจกรรมที่ 2	22
	กิจกรรมที่ 3	22
เรื่องที่ 3	การวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่ฟังหรือดูจากสื่อต่าง ๆ	23
	กิจกรรมที่ 4	23
เรื่องที่ 4	มารยาทในการฟังและการดู	23
	กิจกรรมที่ 5	23
เรื่องที่ 5	การนำความรู้จากการฟังและการดูไปใช้	24
	กิจกรรมที่ 6	24
	กิจกรรมที่ 7	24
ตอนที่ 2 การพูด		25
เรื่องที่ 1	การพูดที่ดี	25
	กิจกรรมที่ 8	25
	กิจกรรมที่ 9	27
เรื่องที่ 2	การพูดในโอกาสต่าง ๆ	28
	กิจกรรมที่ 10	28
	กิจกรรมที่ 11	30
เรื่องที่ 3	การพูดในที่ประชุมชน	31
	กิจกรรมที่ 12	31
	กิจกรรมที่ 13	33
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 หลักภาษาไทย		36
ตอนที่ 1 ภาษาไทยคำนี้ยืมมาจากคำต่างประเทศ		36
เรื่องที่ 1	ลักษณะและการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทย	36
	- กิจกรรมที่ 1	36
	- กิจกรรมที่ 2	37
	- กิจกรรมที่ 3	37
	- กิจกรรมที่ 4	38
	- กิจกรรมที่ 5	38
	- กิจกรรมที่ 6	39
	- กิจกรรมที่ 7	39
เรื่องที่ 2	ความแตกต่างของการใช้สำนวนสุภาษิตและคำพังเพย	40
	- กิจกรรมที่ 8	40
เรื่องที่ 3	การใช้ภาษาสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานและในชีวิตประจำวัน	43
	- กิจกรรมที่ 9	43
	- กิจกรรมที่ 10	43
	- กิจกรรมที่ 11	43
เรื่องที่ 4	ความแตกต่างของประโยชน์การใช้บรรณานุกรมและสารานุกรม	44
	- กิจกรรมที่ 12	44
เรื่องที่ 5	หลักและมารยาทในการใช้ภาษา	45
	- กิจกรรมที่ 13	45

เรื่องที่ 6	ความหมายและการใช้ศัพท์บัญญัติ	46
-	กิจกรรมที่ 14	46
เรื่องที่ 7	การยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย	47
-	กิจกรรมที่ 15	47
เรื่องที่ 8	อิทธิพลของภาษาต่างประเทศที่มีต่อภาษาไทย	47
-	กิจกรรมที่ 16	47
ตอนที่ 2	การสร้างและการใช้คำ	48
เรื่องที่ 1	การสร้างคำในภาษาไทย	48
-	กิจกรรมที่ 17	48
-	กิจกรรมที่ 18	48
-	กิจกรรมที่ 19	50
-	กิจกรรมที่ 20	51
เรื่องที่ 2	โครงสร้างประโยคความเดียว ความรวม ประโยคความซ้อน	52
-	กิจกรรมที่ 21	52
เรื่องที่ 3	การเลือกใช้คำและประโยคที่ชัดเจนและสละสลวย	53
-	กิจกรรมที่ 22	53
เรื่องที่ 4	การเลือกใช้คำราชาศัพท์ คำสุภาพคดีให้เหมาะกับบุคคล	54
-	กิจกรรมที่ 23	54
ตอนที่ 3	การใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์	54
เรื่องที่ 1	การใช้ทักษะทางภาษาและเทคโนโลยีการสื่อสารในการพัฒนา การเรียนรู้ การทำงาน การประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิต	54
-	กิจกรรมที่ 24	54
เรื่องที่ 2	การใช้ภาษาในหมวดวิชาต่างๆ สร้างสรรค์เชิงวิชาการ	55
-	กิจกรรมที่ 25	55
เรื่องที่ 3	คุณค่าการใช้ตัวเลขไทย	56
-	กิจกรรมที่ 26	56
เรื่องที่ 4	การใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ มีคุณธรรม และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สร้างความสามัคคีสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม	57
-	กิจกรรมที่ 27	57
เรื่องที่ 5	การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลในชุมชน	57
-	กิจกรรมที่ 28	57
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5	วรรณคดีและวรรณกรรม	60
ตอนที่ 1	วรรณคดี	60
กิจกรรมที่ 1		60
กิจกรรมที่ 2		61
ตอนที่ 2	วรรณกรรม	62
กิจกรรมที่ 3		62
กิจกรรมที่ 4		63
กิจกรรมที่ 5		64

กิจกรรมที่ 6	65
กิจกรรมที่ 7	65
กิจกรรมที่ 8	66
แบบทดสอบหลังเรียน	67
แนวเฉลย	71
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน	74
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเขียน	78
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การฟัง การดู และการพูด	82
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 หลักภาษาไทย	92
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม	102

แบบทดสอบก่อนเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

จงเขียน ○ ล้อมรอบคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดอ่านผิด
  - ก. ปุณยา อ่านว่า ปุ-น-ยะ-ยา
  - ข. ศากยะ อ่านว่า สาก-กะ-ยะ
  - ค. สันนิษฐาน อ่านว่า สัน-นิ-ถาน
  - ง. อุตสาหกรรม อ่านว่า อุด-สา-หะ-กำ
2. ข้อใด *ไม่ใช่* ความสำคัญของการอ่าน
  - ก. ทันทเหตุการณ์
  - ข. มีความเพลิดเพลิน
  - ค. มีความร่ำรวยมากขึ้น
  - ง. ชีวิตมีความสมบูรณ์มากขึ้น
3. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ
  - ก. วิเคราะห์เรื่อง
  - ข. ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน
  - ค. อ่านให้เข้าใจตลอดเรื่อง
  - ง. จับใจความสำคัญของเรื่อง
4. ข้อใดเป็นความหมายของการอ่านเพื่อวิจารณ์
  - ก. อ่านเพื่ออธิบายความของเรื่อง
  - ข. อ่านและประเมินค่าเรื่องที่อ่าน
  - ค. อ่านเพื่อมุ่งค้นหาสาระของเรื่อง
  - ง. อ่านอย่างพิจารณาเพื่อแยกแยะความหมาย
5. ถ้านักศึกษาต้องการอ่านหนังสือเพื่อการผ่อนคลาย ควรเลือกหนังสือประเภทใด
  - ก. สารคดี
  - ข. นิตยสาร
  - ค. บทความ
  - ง. ตำราเรียน
6. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกในการเขียนรายงานทุกประเภท
  - ก. กำหนดหัวเรื่อง
  - ข. ตั้งจุดประสงค์ของเรื่อง
  - ค. กำหนดแนวคิดที่จะนำเสนอ
  - ง. ศึกษาเอกสารเพื่อเป็นข้อมูล
7. ข้อใด *ไม่ใช่* หลักการเขียนที่ดี
  - ก. ใช้ภาษาที่สร้างสรรค์
  - ข. ใช้ภาษาที่ถูกต้องตามอักขรวิธี
  - ค. ใช้ภาษาที่ทันสมัยเพื่อจูงใจให้คนอ่าน
  - ง. ใช้ภาษาที่มีความหมายชัดเจนและสื่อความได้ดี
8. ข้อใดเป็นองค์ประกอบของการเขียนเรียงความ
  - ก. คำนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป
  - ข. คำนำ ข้อสนับสนุน บทสรุป
  - ค. คำนำ เนื้อเรื่อง ข้อสนับสนุน
  - ง. คำขึ้นต้น สถานที่เขียน เนื้อหา
9. “พุทธโธ่ นางแดงเอ๋ย” คำกล่าวนี้ผู้เขียนมีความรู้สึกเช่นใด
  - ก. เสียใจ
  - ข. เศร้าใจ
  - ค. สงสาร
  - ง. สะเทือนใจ
10. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญที่สุดในการย่อความ
  - ก. รูปแบบที่ถูกต้องชัดเจน
  - ข. การเรียบเรียงด้วยภาษาของตนเอง
  - ค. เนื้อหาหลักสำคัญของเรื่องครบถ้วน
  - ง. เนื้อเรื่องย่อเป็น 1 ใน 4 ของเนื้อเรื่องเดิม

11. ข้อใดเป็นลักษณะผู้ฟังหรือผู้ดูที่ดี
- สมชายสนใจฟังเฉพาะเรื่องที่ตนเองสนใจ
  - รัตนานั่งฟังอย่างตั้งใจและจดบันทึกไปด้วย
  - แดงวิจารณ์ผู้พูดตลอดระยะเวลาการบรรยาย
  - สมศรีมีความกระตือรือร้นอยากฟังการบรรยายครั้งนี้
12. ข้อใดเป็นหลักการฟังที่สำคัญที่สุด
- มีสมาธิที่ดีในการฟัง
  - มีการเตรียมตนเองก่อนฟัง
  - มีความกระตือรือร้นในการฟัง
  - มีการจดบันทึกระหว่างการฟัง
13. ข้อใดควรปฏิบัติเป็นอันดับแรกในการสนทนากับบุคคลที่เรารู้จัก
- ทักทายด้วยคำสุภาพเพื่อแสดงความมิตร
  - ทักทายและถามเรื่องส่วนตัวของคู่สนทนา
  - พูดคุยเรื่องส่วนตัวเพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคย
  - เริ่มทักทายและพูดคุยด้วยเรื่องของครอบครัวตนเอง
14. ถ้าท่านได้รับเชิญให้ไปบรรยายให้ผู้อื่นฟัง ท่านจำเป็นต้องมีข้อมูลใดเป็นอันดับแรก
- สถานที่จัดบรรยาย
  - วันและเวลาที่บรรยาย
  - รูปแบบของสถานที่บรรยาย
  - วัตถุประสงค์ของการบรรยาย
15. ถ้าท่านต้องไปสัมภาษณ์ผู้ใหญ่เพื่อขอความรู้ ท่านควรปฏิบัติตามข้อใดเป็นอันดับแรก
- ศึกษาเรื่องที่จะสัมภาษณ์ให้เข้าใจ
  - สัมภาษณ์ด้วยความสุภาพเรียบร้อย
  - ประสานงานเพื่อขออนุญาตให้ผู้ให้สัมภาษณ์
  - จัดเตรียมอุปกรณ์เพื่อการบันทึกผลการสัมภาษณ์
16. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของภาษา
- ความเจริญของเทคโนโลยี
  - การพูดกันในชีวิตประจำวัน
  - การได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ
  - การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
17. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะเด่นของภาษาไทย
- มีคำเดี่ยวหรือเป็นคำโดด
  - มีตัวสะกดเป็นมาตรา
  - มีความหมายแน่นอน
  - มีเสียงวรรณยุกต์
18. ข้อใดเป็นการใช้ภาษาที่เป็นภาษาแบบแผน
- กรมอุตุนิยมวิทยาว่าน้ำจะท่วมกรุงเทพฯ
  - น้ำจะท่วมกรุงเทพฯ กรมอุตุนิยมวิทยาแจ้งไว้
  - กรมฯ อุตุนิยมวิทยาว่าปีนี้ น้ำจะท่วมกรุงเทพฯ
  - กรมอุตุนิยมวิทยาเตือนประชาชนให้ระวังน้ำจะท่วมกรุงเทพฯ
19. ข้อใดเป็นคำสมาส
- สำเนียง
  - สุขาภิบาล
  - สภากาชาด
  - ประชาธิปไตย
20. ข้อใดเป็นคำไทยที่ยืมมาจากภาษาเขมร
- บรรทม ตระการ บำเพ็ญ
  - บำเพ็ญ กางเกง ประสูติ
  - ศัตรู กระทรวง กระบือ
  - ศาสตร์ โคตร บำเพ็ญ
21. ข้อใดหมายถึงวรรณกรรม
- หนังสือที่แต่งดี
  - หนังสือทุกชนิด
  - หนังสือที่ได้รับการยกย่อง
  - หนังสือที่เป็นที่นิยมแพร่หลาย

22. วรรณกรรมปัจจุบันเริ่มในรัชกาลใด

- ก. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ข. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- ค. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- ง. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

23. ข้อใดเป็นหลักในการวิจารณ์วรรณกรรมร้อยแก้ว

- ก. ให้ความรู้ถูกต้อง
- ข. มีรูปแบบเหมาะสม
- ค. มีการแสดงความคิดสร้างสรรค์
- ง. ถูกทุกข้อ

24. วรรณกรรมที่มีคุณค่าได้แก่วรรณกรรมประเภทใด

- ก. เนื้อหาความคิดดี
- ข. กลวิธีการแต่งดี
- ค. มีคุณประโยชน์
- ง. ถูกทุกข้อ

25. ข้อใดเป็นวรรณกรรมร้อยแก้วประเภทบันเทิงคดี

- ก. เรื่องสั้น
- ข. บทความ
- ค. จดหมาย
- ง. ชีวประวัติ

สาระที่ 1 การอ่าน

กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน

ตอนที่ 1 ศิลปะการอ่าน

กิจกรรมที่ 1

- 1. ขั้นตอนของวิจารณ์งานในการอ่าน มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 2 อ่านออกเสียง คำหรือข้อความที่มีออกเสียงผิดตามที่กำหนดให้ในชุดการเรียนรู้

กิจกรรมที่ 3

ให้นักศึกษาเปรียบเทียบเสียงของคำที่พิมพ์ตัวหนาว่าเสียงใดสั้น เสียงใดยาว หรือเท่ากัน

- 1. ไอ้แม่พิมพ์นี้มน้องของพี่เอย พี่ไม่เคยห่างเหินหา
แม่สอนลูกให้รู้ระวังตน

.....

.....

- 2. ทำไม่ได้กับไม่ได้ทำ นั้นต่างกัน

.....

.....

- 3. ไม่ทราบว่าใครทำให้เธอร้องไห้

.....

.....

กิจกรรมที่ 4

ให้นักศึกษาหาตัวอย่างคำสมาส 2 กลุ่มต่อไปนี้ กลุ่มละ 7 - 10 คำ

- 1. คำสมาสที่ใช้กันทั่วไป

.....

.....

- 2. คำสมาสที่ใช้เป็นศัพท์ทางวิชาการ

.....

.....

กิจกรรมที่ 5

ให้นักศึกษาพิจารณาว่า คำต่อไปนี้อ่านอย่างไรและเป็นไปตามหลักเกณฑ์การอ่านอักษรนำและคำแผลงหรือไม่

กมูท	.....
กะรัต	.....
ขมา	.....
ขย่า	.....
ทัศนา	.....
เทศนา	.....
สมาคม	.....
สมัย	.....
ริษยา	.....
อดิเรก	.....

กิจกรรมที่ 6

ให้นักศึกษาอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตีความว่ามีความหมายว่าอย่างไร

ก. ทางไปสู่เกียรติศักดิ์   จักประดับดอกไม้
 หอมหวานวนจิตไซร์   ไปมี

ข. เห็นช้างขี้   อย่าขี้ตามช้าง

- ก. ....
- .....
- .....
- ข. ....
- .....
- .....

กิจกรรมที่ 7

การอ่านจับใจความหมายความว่าอย่างไร มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 13

ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้

1. สื่อสารสนเทศมีกี่ประเภท อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ยกตัวอย่างสื่อสารสนเทศแต่ละประเภท ๆ ละ 5 อย่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สาระที่ 2 การเขียน

3. การเขียนแสดงความรู้สึกต่างจากการเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 5

ให้นักศึกษาเขียน “โฆษณาสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ของจังหวัดที่คุณอาศัยอยู่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ร้อยกรองต้องฝึกฝนไม่สับสนฉันทลักษณ์

กิจกรรมที่ 6

ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้

1. ในการเขียนร้อยกรองมีขั้นตอนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 8

ให้ผู้เรียนตอบคำถามต่อไปนี้

- 1. ภาพยนตร์ที่ชมนิด ะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 2. จันทลักษณ์ของภาพยนตร์ยานี 11 มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 3. ลักษณะบังคับที่สำคัญของฉันท์ซึ่งแตกต่างจากร้อยกรองประเภทอื่นคืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

ตอนที่ 1 การฟังและการดู

เรื่องที่ 1 ความหมาย ความสำคัญ หลักการฟังและการพูดที่ดี

กิจกรรมที่ 1

ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงบอกความหมายของการฟังและการดู

การฟัง หมายถึง .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

การดู หมายถึง .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. การฟังและการดูมีความสำคัญอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. หลักการฟังและการดูที่ดีมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อความปฏิบัติในการฟังมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. การดูมีข้อควรคำนึงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ผู้ฟังและผู้ดูที่ดีควรมีคุณสมบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. คุณสมบัติของผู้ร่วมสนทนาที่ดีมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. เรื่องที่จะนำมาสนทนาควรเป็นเรื่องอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. การสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ควรปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ข้อควรคำนึงในการพูดสนทนาทางโทรศัพท์มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 11

การสนทนา การสัมภาษณ์ การพูดทางโทรศัพท์

1. ให้นักศึกษาสังเกตการสนทนาของบุคคลในรายการทางโทรทัศน์แล้วสรุปการปฏิบัติในขณะสนทนาของทั้ง 2 ฝ่าย ว่ามีส่วนดีอย่างไร และมีข้อบกพร่องอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ให้นักศึกษาสังเกตการสัมภาษณ์ของบุคคลในรายการโทรทัศน์แล้วสรุปข้อดี และข้อบกพร่องของการสัมภาษณ์ตามหลักของการสัมภาษณ์

ข้อสรุป

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ให้นักศึกษาสังเกตการพูดสนทนาทางโทรศัพท์ของเพื่อน ๆ แล้วสรุปส่วนดีและส่วนบกพร่องที่พบ

ข้อสรุป

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

เรื่องที่ 3 การพูดในที่ประชุมชน

กิจกรรมที่ 12

จงตอบคำถามต่อไปนี้

- 1. การพูดในที่ประชุมชนมีความสำคัญและมีข้อควรคำนึงในการพูดอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 2. การแบ่งประเภทของการพูดในที่ประชุมมีการแบ่งประเภทอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 3. การเตรียมตัวในการพูดมีวิธีการเตรียมตัวอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. การพูดเรื่องบันเทิงและพูดโน้มน้าวจิตใจมีแนวทางการพูดอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. การพูดแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม ควรปฏิบัติอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ถ้านักศึกษาได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการจัดการอภิปราย นักศึกษาจะดำเนินการตามขั้นตอนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. ถ้านักศึกษาได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการโต้วาที จะดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. แนวปฏิบัติในการกล่าวคำอวยพรมีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. ถ้านักศึกษาได้รับมอบหมายให้เป็นพิธีกร นักศึกษาจะทำอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

กิจกรรมที่ 13

ให้นักศึกษาหาโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพูดเพื่อจะได้มีประสบการณ์ตรงและมีโอกาสฝึกการพูด

กิจกรรมที่ได้เข้าร่วมมีดังนี้

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

สาระที่ 4 หลักภาษาไทย

กิจกรรมที่ 2 ให้นักศึกษา “เลือกลักษณะของภาษาไทย” ที่นักศึกษาเห็นว่ามีความสำคัญมา 10 ประการ

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....
- 7) .....
- 8) .....
- 9) .....
- 10) .....

กิจกรรมที่ 3

ให้นักศึกษาค้นคว้าว่าคำนามต่อไปนี้ใช้ลักษณะนามอย่างไรจึงจะถูกต้อง

ตัวอย่าง เข็มขัด → เส้น

รถยนต์ → คัน

นาม	ลักษณะนาม	นาม	ลักษณะนาม	นาม	ลักษณะนาม
ปากกา		ดินสอ		สมุด	
พิมพ์ดีด		เตารีด		กล่องไม้ขีดไฟ	
กางเกง		เสื่อ		รองเท้า	
นาฬิกา		ตู้เย็น		โทรทัศน์	
แหวน		สายสร้อย		กำไล	
ข้าง		ม้า		วัว	
ค้อน		เลื่อย		สิ่ว	
กระเบื้อง		ลังกะสี		ไม้อัด	
ปูนซีเมนต์		ปลาทูนึ่ง		ไขไก่	
มะนาว		มะพร้าว		ลำไย	

กิจกรรมที่ 6

- ปัจจุบันคนไทยพูดไทยไม่ชัดหลายอย่าง เช่น
- กรณีที่ 1 ไปโรงเรียน ก็พูดว่า ไปโลงเรียน
- กรณีที่ 2 เลือตัวนี้สวยกว่า ก็พูดว่า เลือตัวนี้สวยฝ่า
- กรณีที่ 3 ขอไปด้วยคนซี ก็พูดว่า ขอไปด้วยคลซี

นักศึกษาคิดว่าการพูดทั้ง 3 กรณีนั้น ไม่ถูกต้องเพราะอะไร จะแก้ไขการพูดให้ถูกต้องอย่างไร

กรณีที่ 1 .....
.....
.....

กรณีที่ 2 .....
.....
.....

กรณีที่ 3 .....
.....
.....

กิจกรรมที่ 7

ให้นักศึกษารับฟัง/ชมบรรยายข่าว บทโทรทัศน์หรือวิทยุ 5 ครั้ง แต่ละครั่งให้ตั้งจุดมุ่งหมายว่าจะศึกษาด้วยคำที่ผู้ประกาศข่าวหยุด ถ้าเห็นว่าผู้ประกาศข่าวคนใดพูดภาษาไทยได้ชัดเจนถูกต้องให้บันทึกหรือสรุปการสังเกตไว้

ครั้งที่ 1 บันทึกเมื่อวันที่..... เวลา.....
รายการที่รับชม/รับฟัง.....
ชื่อผู้ประกาศข่าว.....
หมายเหตุ.....
.....
.....

ครั้งที่ 2 บันทึกเมื่อวันที่..... เวลา.....
รายการที่รับชม/รับฟัง.....
ชื่อผู้ประกาศข่าว.....
หมายเหตุ.....
.....
.....

2. นักศึกษามีสำนวน สุภาษิตหรือคำพังเพยใดที่เป็นข้อเตือนตนสำหรับตัวเองอะไรบ้าง โปรดยกตัวอย่าง และแสดงเหตุผลที่ชื่นชอบสำนวนสุภาษิตเป็นคำพังเพยนั้น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. คำพังเพยสุภาษิตและสำนวน มักมีความขัดแย้งกัน เช่น
ข้าฯ ได้พำราเล่มงาม : น้ำขึ้นให้รีบตัก
ไก่อ่างเพราะขนคนงามเพราะแต่ง : ใหนุ่นเจียมห่มเจียม
กินอยู่กับปากอยากอยู่กับท้อง : นอนหลับไม่รู้นอนคู้ไม่ตื่น
นักศึกษาคิดว่าเป็นเพราะอะไร และจะใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาได้ใช้สุภาษิตสำนวนและคำพังเพยอะไรบ้าง ยกตัวอย่างที่ใช้เป็นประจำ มา 10 ตัวอย่างพร้อมอธิบายความหมายนั้น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. ให้นักศึกษาสังเกตการฟัง การชม การอ่าน จากสื่อสารมวลชนชนิดต่างๆ หากพบว่าผู้พูดผู้เขียนใช้สำนวนสุภาพหรือคำพังเพยที่ถูกต้องประทับใจให้บันทึกไว้เป็นหลัก

ครั้งที่ 1 บันทึกเมื่อวันที่..... เวลา.....
รายการที่อ่าน รับชม/รับฟัง.....
ชื่อผู้พูด/ผู้เขียน.....
สำนวน/สุภาพหรือคำพังเพยที่ใช้.....
.....
.....

ครั้งที่ 2 บันทึกเมื่อวันที่..... เวลา.....
รายการที่อ่าน รับชม/รับฟัง.....
ชื่อผู้พูด/ผู้เขียน.....
สำนวน/สุภาพหรือคำพังเพยที่ใช้.....
.....
.....

ครั้งที่ 3 บันทึกเมื่อวันที่..... เวลา.....
รายการที่อ่าน รับชม/รับฟัง.....
ชื่อผู้พูด/ผู้เขียน.....
สำนวน/สุภาพหรือคำพังเพยที่ใช้.....
.....
.....

ครั้งที่ 4 บันทึกเมื่อวันที่..... เวลา.....
รายการที่อ่าน รับชม/รับฟัง.....
ชื่อผู้พูด/ผู้เขียน.....
สำนวน/สุภาพหรือคำพังเพยที่ใช้.....
.....
.....

ครั้งที่ 5 บันทึกเมื่อวันที่..... เวลา.....
รายการที่อ่าน รับชม/รับฟัง.....
ชื่อผู้พูด/ผู้เขียน.....
สำนวน/สุภาพหรือคำพังเพยที่ใช้.....
.....
.....

เรื่องที่ 3 การใช้ภาษาสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานและในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมที่ 9

จิตวิทยาในการพูดต้องหัดฝึกฝนให้เป็นนิสัย ให้นักศึกษาแก้ไขประโยคต่อไปนี้ ให้ผู้ฟังมีความรู้สึกที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

1. คุณทำงานไม่เสร็จตามกำหนดทำให้ฉันเสียหาย
แก้ไขเป็น .....

.....
.....
.....

2. พรุ่งนี้เป็นวันเกิดของฉัน เธอจะให้อะไรเป็นของขวัญ
แก้ไขเป็น .....

.....
.....
.....

3. วันนี้วันแม่ พ่อต้องพาแม่ไปกินข้าวนอกบ้านนะ
แก้ไขเป็น .....

.....
.....
.....

กิจกรรมที่ 10

บุคลิกภาพในการพูดเป็นเรื่องสำคัญมาก ให้นักศึกษาฝึกพูดคนเดียวในหน้ากระจกเงาในกริยาต่อไปนี้

1. ให้ฝึกพูดทักทายเพื่อน “สวัสดีครับ/ค่ะ” ที่หน้ากระจกและให้แสดงใบหน้าในอารมณ์ต่างๆ พึงสังเกตว่าท่าทางแบบใดที่นักศึกษาชอบมากที่สุดให้ฝึกฝนบ่อย ๆ

2. ให้นักศึกษากำหนดประโยคสนทนาไว้ในใจความตามใจชอบ ความยาว 2 - 3 ประโยคที่พอจะได้ใจความ แล้วฝึกพูดหน้ากระจกเงาเช่นเดียวกัน เช่น นี้เธอเราดีใจด้วยนะที่เธอสอบผ่านวิชาภาษาไทย ได้เกรด 4 รู้ไหมว่าเป็นคนเก่งจริง ๆ ไม่ทำให้เพื่อนผิดหวังเลย เป็นต้น ให้นักศึกษาสังเกตบุคลิกท่าทางของตนเอง

3. ให้จับคู่กับเพื่อนนักศึกษา หัดพูดในเชิงบทบาทสมมุติ โดยให้เพื่อนติชมบุคลิกภาพของนักศึกษา และคอยแก้ไขให้ดีขึ้นโดยผลัดกันเป็นตัวแสดงและครูฝึก

กิจกรรมที่ 11

ให้นักศึกษำบันทึกเสียงการพูดของบุคคลอื่นที่เป็นแบบอย่างที่ดี และเปิดฟังซ้ำ ๆ สังเกตลีลา รวมทั้งหาโอกาสฟัง/ชม การพูดของบุคคลสำคัญทางสื่อสารมวลชน

เรื่องที่ 4 ความแตกต่างของประโยชน์การใช้บรรณานุกรมและสารานุกรม
กิจกรรมที่ 12

1. ถ้านักศึกษาต้องการทราบความหมายของคำต่อไปนี้ นักศึกษาจะต้องไปค้นคว้าจากแหล่งตามข้อใด

	สภาพของการค้นคว้า.....	พจนานุกรม	สารานุกรม
1)	ต้องการหาความหมายของคำว่า “อัยการ”		
	.....		
2)	ต้องการรู้ว่าดาวนพเคราะห์หมายถึงอะไร		
	.....		
3)	“กระจับปี” เป็นเครื่องมือที่ใช้ทำอะไร ค้นคว้าใน		
	.....		
4)	“บ้าน” แปลว่าอะไร		
	.....		
5)	“บ้านทรงไทย” เป็นอย่างไร		
	.....		
6)	เรือมาด หมายถึงอะไร		
7)	.....		
8)	“เฒ่าแก่” คำใดเป็นภาษาจีน		
	.....		
9)	เขาวเรศ เป็นภาษาอะไร แปลว่าอะไร		
	.....		
10)	กัลบก แปลว่าอะไร		
	.....		

เรื่องที่ 6 ความหมายและการใช้ศัพท์บัญญัติ

กิจกรรมที่ 14 ตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักศึกษาค้นคว้าศัพท์บัญญัติที่พบเห็นในชีวิตประจำวันมาจำนวน 10 คำ

ศัพท์บัญญัติ	ศัพท์เดิม	ความหมาย
ตัวอย่าง วิทยุ	RADIO	เครื่องรับฟังวิทยุกระจายเสียง
1)		
2)		
3)		
4)		
5)		
6)		
7)		
8)		
9)		
10)		

2. ให้นักศึกษาค้นคว้าศัพท์ที่ใช้ตามคำยืมโดยไม่ได้กำหนดเป็นศัพท์บัญญัติ จำนวน 10 คำ

คำยืม	คำเดิม
ตัวอย่าง เทคโนโลยี	Technology
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	

ตอนที่ 2 การสร้างและการใช้คำ

เรื่องที่ 1 การสร้างคำในภาษาไทย

กิจกรรมที่ 17 ให้นักศึกษาปรับปรุงภาษาปาก และภาษาแบบแผน

ภาษาปาก	ปรับปรุงเป็นภาษาแบบแผน
1) เธอปะแป้งชะขาวเขียว 2) คนแก่มักเจ็บออก ๆ แอด ๆ 3) ฉันรักแม่มากที่สุด 4) เชิญกินอาหารพร้อมกัน 5) ปราบฎรอยตีนคนร้ายเต็มไปหมด 6) เขาเลี้ยงดูปู่เฒ่าอย่างดี 7) แต่งตัวไปมากเลย 8) ใส่เกือกคู่ใหม่เอี่ยมเขียว 9) บ้านหลังนี้ลูกสาวสวยแต่หมาดๆ 10) อย่าไว้วางใจนะเขายี้เกียจจริงๆ	

กิจกรรมที่ 18 ให้นักศึกษารวบรวมคำต่อไปนี้

1. รวบรวมคำซ้ำที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาให้ครบ 20 คำ

1. _____	11. _____
2. _____	12. _____
3. _____	13. _____
4. _____	14. _____
5. _____	15. _____
6. _____	16. _____
7. _____	17. _____
8. _____	18. _____
9. _____	19. _____
10. _____	20. _____

2. ให้นักศึกษารวบรวมคำซ้อน มีใช้ในชีวิตประจำวันให้ครบ 20 คำ

1. _____	11. _____
2. _____	12. _____
3. _____	13. _____
4. _____	14. _____
5. _____	15. _____
6. _____	16. _____
7. _____	17. _____
8. _____	18. _____
9. _____	19. _____
10. _____	20. _____

3. ให้นักศึกษารวบรวม คำแผลง ที่ใช้ในชีวิตประจำวันมาให้ครบ 20 คำ

1. _____	11. _____
2. _____	12. _____
3. _____	13. _____
4. _____	14. _____
5. _____	15. _____
6. _____	16. _____
7. _____	17. _____
8. _____	18. _____
9. _____	19. _____
10. _____	20. _____

กิจกรรมที่ 20 ให้นักศึกษาวิเคราะห์ว่าการสร้างคำต่อไปนี้เป็นการสร้างคำโดยวิธีใด คือ คำซ้ำ คำซ้อน คำแผลง คำผสม คำสมาส และคำสนธิ

คำ	ประเภทการสร้างคำ	คำ	ประเภทการสร้างคำ
ตัวอย่าง โรงเรียน สำเร็จ	คำผสม คำแผลง	บ้านเรือน ภูมิศาสตร์	คำซ้อน คำสมาส
1. รถไฟ 2. ตีตั่วข้าว 3. ประชาธิปไตย 4. ดินสอ 5. สูดิบัตร 6. ข้าวสาร 7. ครอบครั้ว 8. วชิราวุธ 9. ธรรมมาภิบาล 10. เรือแพ		11. สาธารณสมบัติ 12. อนุมัติ 13. นโยบาย 14. ประกาศนียบัตร 15. ปากกา 16. กรรมกร 17. ชำนาญ 18. ศิลปากร 19. นั่งนั่งนอนนอน 20. เรือฟ่วง	

เรื่องที่ 2 โครงสร้างประโยคความเดียว ความรวมประโยคความซ้อน

กิจกรรมที่ 21 ให้นักศึกษาอ่านเรื่องต่อไปนี้แล้วให้แยกประโยคให้ถูกต้องพร้อมทั้งวิเคราะห์แต่ละประโยคเป็นประโยคประเภทใด ให้เลือกเพียง 5 ประโยค

“เช้าวันหนึ่ง ผมตื่นนอนแล้ว แม่มาชวนให้ผมไปเดินออกกำลังกาย เมื่อผมแต่งตัวเสร็จจึงรีบออกไปเดินเล่น เป็นเพื่อนคุณแม่ ผมเพิ่งจะรู้สึกว่าการเข้าช่างเป็นช่วงเวลาที่ดีเหลือเกิน ผมได้สูดอากาศที่บริสุทธิ์ ผมเห็นผีเสื้อ ผมเห็นดอกไม้ ผมได้ยินเสียงนกร้อง ผมยังได้สัมผัสกับธรรมชาติอีกหลายอย่างทั้งได้เหยียบไปบนผืนหญ้าอันอ่อนนุ่ม และได้สัมผัสกับน้ำค้าง การตื่นนอนแต่เช้าเป็นกำไรชีวิต หากคุณยังเป็นคนนอนตื่นสายอยู่ลองตื่นให้เช้ารู้สึกวันหนึ่ง แล้วหาโอกาสไปสัมผัสกับธรรมชาติรอบตัว คุณจะรู้สึกเหมือนผม”

ประโยค	ประเภทประโยค
ตัวอย่าง ผมตื่นนอนแล้ว	ประโยคความเดียว

เรื่องที่ 4 การเลือกใช้คำราชาศัพท์ คำสุภาพให้เหมาะกับบุคคล

กิจกรรมที่ 23 ให้นักศึกษาค้นคว้าคำศัพท์ที่เป็นคำราชาศัพท์ตามสถานะของบุคคลต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้

คำเดิม	สุภาพชน	พระภิกษุ	พระมหากษัตริย์
ตัวอย่าง			
พึ่งเทศน์	ฟังพระธรรมเทศนา	ฟังพระธรรมเทศนา	ทรงธรรม
มองดู			
เดิน			
ป่วย			
มอบให้			
กิน			
นอน			
เขียนหนังสือ			
หัว (อวัยวะ)			
กล่าวทักทาย			
กล่าวลากลับ			

ตอนที่ 3 การใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์

เรื่องที่ 1 การใช้ทักษะทางภาษาและเทคโนโลยีการสื่อสารในการพัฒนาการเรียน การทำงาน การประกอบอาชีพ

และการดำเนินชีวิต

กิจกรรมที่ 24 ให้นักศึกษาค้นคว้าโดยการศึกษา สังเกตหรือสำรวจว่ามารยาทในการใช้โทรศัพท์ควรมีข้อห้ามหรือข้อพึงปฏิบัติอย่างไรบ้าง

โทรศัพท์ส่วนบุคคล	โทรศัพท์สาธารณะ

เรื่องที่ 2 การใช้ภาษาในหมวดวิชาต่างๆ สร้างสรรค์เชิงวิชาการ

กิจกรรมที่ 25

ให้นักศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดและสำรวจว่ามีหนังสือประเภทที่เป็นการรายงานอะไรบ้าง และแต่ละเล่มมีโครงสร้างของรายงานทั้งเล่มแบ่งเป็นหัวข้อหรือตอบอย่างไร โดยให้สรุปสาระสำคัญ จำนวน 5 รายการ

รายงานที่ 1 เรื่อง.....

แบ่งโครงสร้างรายงานเป็น.....บท/เรื่อง คือ

- 1) _____ 4) _____
- 2) _____ 5) _____
- 3) _____ 6) _____

รายงานที่ 2 เรื่อง.....

แบ่งโครงสร้างรายงานเป็น.....บท/เรื่อง คือ

- 1) _____ 4) _____
- 2) _____ 5) _____
- 3) _____ 6) _____

รายงานที่ 3 เรื่อง.....

แบ่งโครงสร้างรายงานเป็น.....บท/เรื่อง คือ

- 1) _____ 4) _____
- 2) _____ 5) _____
- 3) _____ 6) _____

รายงานที่ 4 เรื่อง.....

แบ่งโครงสร้างรายงานเป็น.....บท/เรื่อง คือ

- 1) _____ 4) _____
- 2) _____ 5) _____
- 3) _____ 6) _____

รายงานที่ 5 เรื่อง.....

แบ่งโครงสร้างรายงานเป็น.....บท/เรื่อง คือ

- 1) _____ 4) _____
- 2) _____ 5) _____
- 3) _____ 6) _____

สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม

กิจกรรมที่ 4

ให้นักศึกษาเขียนวงกลม ล้อมรอบคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดให้ความหมายของภาษาถิ่นได้ถูกต้อง

ก. ภาษาตระกูลต่างๆ	ข. ภาษาที่พูดกันในท้องถิ่นนั้นๆ
ค. ภาษาที่ใช้พูดกันทั่วประเทศ	ง. ภาษาของชนกลุ่มใหญ่ทั่วโลก

2. ข้อใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดภาษาถิ่น

ก. สภาพภูมิประเทศ	ข. การย้ายถิ่นฐาน
ค. การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม	ง. ถูกทุกข้อ

3. คำในข้อใดที่เป็นคำเฉพาะของภาษาถิ่นภาคเหนือ

ก. จ้อ	ข. งอน
ค. จืด	ง. จีบ

4. “ฝนตกฟ้าร้อง พ่อแม่เขาอยู่หนูกบาย” คำว่า หนูกบาย เป็นคำในภาษาถิ่นภาคใด

ก. เหนือ	ข. ใต้
ค. อีสาน	ง. กลาง

5. ภาษาถิ่นใด ที่มีหน่วยเสียง วรรณยุกต์ มากที่สุด

ก. ภาษาถิ่นเหนือ	ข. ภาษาถิ่นอีสาน
ค. ภาษาถิ่นใต้	ง. ภาษาไทยกลาง

กิจกรรมที่ 8

ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้

1. วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึงอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. รูปแบบและลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. การวิเคราะห์คุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมมีแนวในการวิเคราะห์อย่างไร จงอธิบายสั้น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. เราจะนำความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

จงเขียน ○ ล้อมรอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดอ่านผิด
  - ก. วิทยา อ่านว่า วิด-ทะ-ยา
  - ข. อัคนี อ่านว่า อัค-คะ-นี
  - ค. มารยาท อ่านว่า มั่น-ยาต
  - ง. ปาฏิหาริย์ อ่านว่า ปา-ติ-หาน
2. ข้อใด *ไม่ใช่* ความสำคัญของการอ่าน
  - ก. ทันทเหตุการณ์
  - ข. มีความเพลิดเพลิน
  - ค. มีความร่าเริงมากขึ้น
  - ง. ชีวิตมีความสุขสมบูรณ์มากขึ้น
3. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกของการอ่านอย่างมี
วิจารณ์ญาณ
  - ก. วิเคราะห์เรื่อง
  - ข. ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน
  - ค. อ่านให้เข้าใจตลอดเรื่อง
  - ง. จับใจความสำคัญของเรื่อง
4. ข้อใดเป็นความหมายของการอ่านเพื่อวิจารณ์
  - ก. อ่านเพื่ออธิบายความของเรื่อง
  - ข. อ่านและประเมินค่าเรื่องที่อ่าน
  - ค. อ่านเพื่อมุ่งค้นหาสาระของเรื่อง
  - ง. อ่านอย่างพิจารณาเพื่อแยกแยะความหมาย
5. ถ้านักศึกษาต้องการอ่านหนังสือเพื่อการผ่อนคลาย
ควรเลือกหนังสือประเภทใด
  - ก. สารคดี
  - ข. นิตยสาร
  - ค. บทความ
  - ง. วิทยานิพนธ์
6. รัตนาต้องการเขียนบทความหนึ่งเรื่อง รัตนาควร
ปฏิบัติตามข้อใดเป็นอันดับแรก
  - ก. ศึกษาเอกสารเพื่อเป็นข้อมูล
  - ข. กำหนดแนวคิดที่จะนำเสนอ
  - ค. กำหนดหัวข้อเรื่องและจุดมุ่งหมายของการเขียน
บทความ
  - ง. นำเสนอด้วยภาษาที่ชัดเจนและสื่อความ-
หมายได้ดี
7. ข้อใด *ไม่ใช่* หลักการเขียนที่ดี
  - ก. บทความของสุนันท์ใช้ภาษาหวิอหวิ ทันสมัย
น่าอ่านจริง
  - ข. สุนันท์เขียนบทความด้วยภาษาที่สร้างสรรค์
และชัดเจน
  - ค. กัจจริใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามอักขรวิธีใน
การเขียนเรียงความ
  - ง. คำที่ใช้ในบทความของรัตนามีความหมาย
ชัดเจนและสื่อความได้ดีจริง
8. ข้อใดเป็นความแตกต่างของการเขียนเรียงความ
และการเขียนบทความ
  - ก. ส่วนประกอบของทั้งสองประเภทแตกต่างกัน
  - ข. เรียงความมีความเป็นหนึ่งในเรื่องเนื้อหาแต่
บทความมีหลายเนื้อหา
  - ค. เรียงความเป็นแนวทางการปฏิบัติ บทความ
เป็นข้อคิดเห็นทั่วไป
  - ง. เรียงความให้ความรู้และข้อคิดเห็น บทความ
เป็นเรื่องจากข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน

9. “แหม วันนี้แต่งตัวสวยจังเลย” ผู้เขียนข้อความดังกล่าวมีความรู้สึกเช่นใด
- ดีใจ
  - ยินดี
  - ชื่นชน
  - ยกย่อง
10. ข้อใดเป็นหลักการสำคัญที่สุดในการย่อความ
- มีการอ้างอิงเนื้อหาเดิม
  - ใช้ภาษาของตนเองในการเรียบเรียง
  - เนื้อเรื่องย่อเป็น 1 ใน 4 ของเนื้อเรื่องเดิม
  - มีใจความสำคัญและแต่ละย่อหน้าครบทุกย่อหน้า
11. ข้อใดเป็นลักษณะผู้ฟังหรือผู้ดูที่ดี
- แดงสนใจฟังเฉพาะเรื่องที่ตนเองสนใจ
  - สมศรีวิจารณ์ผู้พูดตลอดระยะเวลาการบรรยาย
  - สมชายนั่งฟังอย่างตั้งใจและจดบันทึกไปด้วย
  - รัตนามีความกระตือรือร้นอยากฟังการบรรยายครั้งนี้
12. ข้อใดเป็นหลักการฟังที่สำคัญที่สุด
- มีสมาธิที่ดีในการฟัง
  - มีการเตรียมตนเองก่อนฟัง
  - มีความกระตือรือร้นในการฟัง
  - มีการจดบันทึกระหว่างการฟัง
13. ข้อใดควรปฏิบัติเป็นอันดับแรกในการสนทนากับบุคคลที่เรารู้จัก
- ทักทายด้วยคำสุภาพเพื่อแสดงความเป็นมิตร
  - ทักทายและถามเรื่องส่วนตัวของคุณสนทนา
  - พูดคุยเรื่องส่วนตัวเพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคย
  - เริ่มทักทายและพูดคุยด้วยเรื่องของครอบครัวตนเอง
14. ถ้าท่านได้รับเชิญไปบรรยายให้ผู้อื่นฟัง ท่านจำเป็นต้องมีข้อมูลใดเป็นอันดับแรก
- สถานที่จัดบรรยาย
  - วันและเวลาที่บรรยาย
  - รูปแบบของสถานที่บรรยาย
  - วัตถุประสงค์ของการบรรยาย
15. สุนันท์ได้รับมอบหมายให้ไปสัมภาษณ์ผู้ใหญ่คนหนึ่ง สุนันท์ควรปฏิบัติตามข้อใดเป็นอันดับแรก
- จัดเตรียมอุปกรณ์การสัมภาษณ์
  - ขออนุญาตให้ผู้ให้สัมภาษณ์
  - ศึกษาเรื่องที่จะสัมภาษณ์ให้เข้าใจ
  - สัมภาษณ์ด้วยความสุภาพเรียบร้อย
16. ข้อใด *ไม่ใช่* สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของภาษา
- ความเจริญของเทคโนโลยี
  - การพูดกันในชีวิตประจำวัน
  - การได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ
  - การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
17. ข้อใด *ไม่ใช่* ลักษณะเด่นของภาษาไทย
- มีคำเดี่ยวหรือเป็นคำโดด
  - มีตัวสะกดตามมาตรา
  - มีความหมายแน่นอน
  - มีเสียงวรรณยุกต์
18. ข้อใดเป็นการใช้ภาษาที่เป็นภาษาแบบแผน
- กรมอุตุฯ แจ้งว่าน้ำจะท่วมกรุงเทพฯ
  - น้ำจะท่วมกรุงเทพฯ กรมอุตุฯ นิยมแจ้งไว้
  - กรมฯ อุตุฯ บอกว่าปีนี้ น้ำจะท่วมกรุงเทพฯ
  - กรมอุตุฯ นิยมวิทยาเตือนประชาชนให้ระวังน้ำจะท่วมกรุงเทพฯ
19. ข้อใดเป็นคำสมาส
- เสือเขี้ยต
  - กามเทพ
  - โรงเรียน
  - อรุโณทัย

20. ข้อใดเป็นคำไทยที่ยืมมาจากภาษาเขมรทุกคำ
- ก. ศาตรา โคตร บำเพ็ญ
  - ข. คัตรู กระทบวง กระบือ
  - ค. บำเพ็ญ กางเกง ประสูติ
  - ง. บรรทม ตระการ บำเพ็ญ
21. ข้อใดเป็นหลักสำคัญที่สุดในการเลือกอ่านวรรณกรรม
- ก. ทันสมัย
  - ข. น่าสนใจ
  - ค. ดีมีคุณค่า
  - ง. อยู่ในความนิยม
22. นิทานพื้นบ้านที่เล่าต่อ ๆ กันมาจนภายหลังได้จารึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรจัดเป็นวัฒนธรรมสาขาใด
- ก. ชีวิตความเป็นอยู่พื้นบ้าน
  - ข. ความเชื่อและขนบธรรมเนียม
  - ค. ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน
  - ง. ดนตรี นาฏศิลป์และการละเล่นพื้นบ้าน
23. นิทานเรื่อง “พระยากงพระยาพาน” เป็นนิทานประเภทใด
- ก. นิทานคติ
  - ข. นิทานวีรบุรุษ
  - ค. นิทานประจำถิ่น
  - ง. ตำนานและเทพปกรณัม
24. คำว่า “มิดยับ” ในภาษาถิ่นเหนือตรงคำในภาษากลางข้อใด
- ก. ลีว
  - ข. มิดพับ
  - ค. มิดโกน
  - ง. กรรไกร
25. “ถ้อยคำไพเราะสัมผัสคล้องจอง ทำนองเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย” เป็นลักษณะของข้อใด
- ก. โวหาร
  - ข. ปริศนาคำทาย
  - ค. สำนวนสุภาษิต
  - ง. คำหยอกสาวอุ๊ยบ่าว

เลข

เฉลย

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

1. ค
2. ค
3. ค
4. ข
5. ข
6. ก
7. ค
8. ก
9. ค
10. ข
11. ข
12. ก
13. ก
14. ง
15. ก
16. ก
17. ค
18. ง
19. ค
20. ก
21. ข
22. ค
23. ง
24. ง
25. ก

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1. ข
2. ค
3. ค
4. ข
5. ข
6. ค
7. ก
8. ง
9. ค
10. ข
11. ค
12. ก
13. ก
14. ง
15. ค
16. ก
17. ค
18. ง
19. ข
20. ง
21. ค
22. ค
23. ง
24. ง
25. ค

เฉลย
สาระที่ 1 การอ่าน

กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน

ตอนที่ 1 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

กิจกรรมที่ 1

ขั้นตอนของวิจารณญาณในการอ่าน มีดังนี้

1. อ่านให้เข้าใจตลอดเรื่อง
2. วิเคราะห์เรื่อง เพื่อวิเคราะห์สาระสำคัญของเรื่อง
3. ประเมินค่าของเรื่อง
4. นำเรื่องที่อ่านไปใช้ ทั้งถ่ายทอดให้ผู้อื่นและใช้ในการดำเนินชีวิต

กิจกรรมที่ 2 ไม่มีเฉลย

กิจกรรมที่ 3

1. แม่ คำแรกออกเสียงสั้น แม่ คำที่สองออกเสียงยาว
2. ได้ คำแรกและคำที่สองเสียงเท่ากัน
3. ให้ ออกเสียงสั้น ไห้ ออกเสียงยาว

กิจกรรมที่ 4 ไม่มีเฉลย

กิจกรรมที่ 5

กมฺท	อ่านว่า	กะ - มุด
กรัด	อ่านว่า	กะ - หรัด
ขมา	อ่านว่า	ชะ - มา
ขย่า	อ่านว่า	ชะ - หย่า
ทศนา	อ่านว่า	ทัด - สะ - นา
เทศนา	อ่านว่า	เทด - สะ - หนา / เท - สะ - นา
สมาคม	อ่านว่า	สะ - มา - คม
สมัย	อ่านว่า	สะ - หมัย
ริษยา	อ่านว่า	ริด - สะ - หยา
อดิเรก	อ่านว่า	อะ - ดิ - เรก

กิจกรรมที่ 6

- ก. การจะได้ชื่อเสียงเกียรติยศนั้น ไม่ใช่ได้มาง่าย ๆ
- ข. จะทำอะไรควรดูฐานะของตนเอง

กิจกรรมที่ 7

การอ่านจับใจความ คือการอ่านที่มุ่งค้นหาสาระของเรื่องที่เป็นส่วนใจความสำคัญและส่วนขยายใจความสำคัญของเรื่อง

ขั้นตอนการอ่านจับใจความ

1. อ่านผ่าน ๆ โดยตลอดเรื่อง เพื่อให้รู้ว่าเป็นเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญ
2. อ่านให้ละเอียดเพื่อทำความเข้าใจอย่างชัดเจน
3. อ่านข้อความที่ไม่เข้าใจให้เข้าใจให้แน่นอน ถูกต้อง
4. เรียบเรียงใจความสำคัญของเรื่องด้วยตนเอง

กิจกรรมที่ 8

1. เป็นข้อเท็จจริง ไม่ใช่การคาดเดา ได้แก่
  - รศ.นพ.สมหวัง ด้านชัยจิตร เป็นหัวหน้าสาขาวิชาโรคติดเชื้อ
  - ระบุว่าโรคติดเชื้อที่พบบ่อยในช่วงเวลานี้คือโรกระบบทางเดินอาหาร
  - ระบุสาเหตุของโรคว่ามาจากการบริโภคอาหารและน้ำไม่สะอาด
  - ระบุการระบาดของโรคว่ามีมากในเด็กด้วย
  - ระบุแหล่งเกิดโรค อาการของโรค ข้อแนะนำในการป้องกันและรักษาโรคนี้
2. ความเชื่อถือได้ เป็นความจริง ไม่ใช่โฆษณาชวนเชื่อเพราะ
  - ผู้ให้ข้อมูลเป็นหัวหน้าภาควิชา เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดเชื้อจากโรงพยาบาลโดยตรง
  - แหล่งข้อมูลเป็นข่าวหนังสือพิมพ์น่าเชื่อถือได้โดยที่สามารถตรวจสอบกับแหล่งต้นข่าว คือ ทางโรงพยาบาล
3. การแสดงปฏิกิริยาต่อเรื่องที่อ่าน
  - ในทางแก้ปัญหาทำให้เราทราบความจริงว่าในช่วงฤดูร้อน มักจะมีโรกระบบทางเดินอาหารระบาด ได้ทราบอาการและการป้องกันตนเอง
  - ในทางอารมณ์ความรู้สึกทำให้เราตื่นตัวต่อการระบาดของโรค จะได้ระมัดระวังตัวมากขึ้น
4. การนำไปใช้
  - ข่าวการระบาดของโรกระบบทางเดินอาหารทำให้เราระมัดระวังตัวในด้านการรับประทานอาหาร และดื่มน้ำเมื่อเวลาอยู่นอกบ้านและการรักษาตัวเมื่อมีอาการของโรค

กิจกรรมที่ 9

1. อย่าใช้ทับกระดาษ
2. ที่นี้รับอัดกรอบพระ
3. เขาท่องเที่ยวไปทั่วโลก
4. เจ้าอวาสวัดนี้มรณะภาพเสียแล้ว
5. คนไทยส่วนใหญ่สุขภาพไม่ดี
6. เกิดจราจลชั้นในกรุงเทพฯเนื่องจากการแก้ปัญหาจราจร
7. ทุกคนย่อมประสบความสำเร็จถ้ามีความขยันหมั่นเพียร
8. เขามักจะเป็นหวัดเมื่อฝนเริ่มตกทุกครั้ง

กิจกรรมที่ 10 ไม่มีเฉลย**ตอนที่ 2 การเลือกอ่านหนังสือที่ดี****กิจกรรมที่ 11** ไม่มีเฉลย**กิจกรรมที่ 12**

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเลือกอ่านหนังสือ คือ

1. ได้อ่านหนังสือตรงกับความต้องการของตน
2. ได้รับความรู้จากเรื่องนั้น ๆ ตรงกับความตั้งใจ
3. ทำให้รักการอ่านยิ่งขึ้น เพราะได้อ่านหนังสือที่ตนเลือกเอง
4. ช่วยพัฒนาอาชีพให้ก้าวหน้า
5. ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์
6. ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน
7. ทำให้ทราบความเป็นไปของบ้านเมือง ทันโลก ทันเหตุการณ์
8. เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ เป็นการพัฒนาตนเอง
9. ได้อ่านหนังสือดี มีคุณค่า คุ่มกับเวลาที่เสียไป

กิจกรรมที่ 13

1. สื่อสารสนเทศมี 2 ประเภท คือสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. ก. ตัวอย่างสื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือเรียน ตำราเรียน แผ่นเรียน แบบฝึกหัด ใบงาน คู่มือเรียน สารานุกรม ฯลฯ
- ข. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เทปเสียง วิดิทัศน์ ซีดี ฯลฯ

เฉลย
สาระที่ 2 การเขียน

กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สื่อสารด้วยการเขียน

ตอนที่ 1 ทำอย่างไรจึงจะเขียนได้ดี

กิจกรรมที่ 1

1. การเขียน หมายถึง การใช้ความสามารถหรือทักษะทางภาษาทางหนึ่งด้วยการจดบันทึกเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด และอารมณ์ต่างๆ ของผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจตามที่ต้องการ
2. การจะเขียนเพื่อสื่อสารได้ดีจะต้องมีหลักการดังต่อไปนี้
  - เขียนตัวหนังสือชัดเจน อ่านง่าย เป็นระเบียบ
  - เขียนได้ถูกต้องตามอักขรวิธี ตัวสะกด กว้างตัว วรรณยุกต์ การวางรูปเครื่องหมายต่างๆ การเว้นวรรคตอนให้ถูกต้องเพื่อจะสื่อความหมายได้ตรงและชัดเจน
3. เลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสม สื่อความหมายได้ดี เหมาะสมกับเนื้อหา เพศวัย และระดับของผู้อ่าน
4. เลือกใช้สำนวนภาษาได้ไพเราะเหมาะสมกับความรู้ ความคิด อารมณ์ความรู้สึกที่ต้องการถ่ายทอด
5. ใช้ภาษาเขียน ไม่ควรใช้ภาษาพูด โฆษณา หรือภาษาที่ไม่ได้มาตรฐาน
6. เขียนในสิ่งที่สร้างสรรค์ไม่เขียนในสิ่งที่สร้างความเสียหายหรือความเดือดร้อนให้แก่บุคคล ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ตอนที่ 2 ร้อยแก้วเขียนไม่ยาก หากตั้งใจ

กิจกรรมที่ 2 องค์ประกอบของการเขียนเรียงความมี 3 ส่วนที่สำคัญ คือ คำนำหรือความนำ เนื้อเรื่องหรือตัวเรื่อง และบทสรุปหรือความลงท้าย

คำนำหรือความนำ คือ อารัมภบทของเรื่อง เป็นการเขียนเกริ่นนำเข้าสู่เรื่องเพื่อนำเข้าสู่ประเด็นสำคัญ เพื่อชักจูงให้ผู้อ่านเกิดความสนใจเรื่องนั้น การเขียนคำนำหรือความนำอาจขึ้นต้นด้วยข้อคิด คำคม ภาษิต หรือ บทกลอนก็ได้ แต่ต้องใช้ภาษาที่กระชับ รัดกุม เพื่อให้เป็นภาษาที่สละสลวยน่าอ่าน

เนื้อเรื่องหรือตัวเรื่อง คือสาระสำคัญของเรื่องที่คุณเขียนต้องแสดงความรู้หรือความคิดอย่างกว้างขวางและสมบูรณ์ ที่สำคัญต้องเขียนให้ตรงตามหัวข้อเรื่องที่กำหนดด้วย ก่อนลงมือเขียนต้องอาศัยเนื้อหาให้ครอบคลุม เนื้อเรื่องทั้งหมดโดยดำเนินการดังนี้คือ แบ่งเป็นย่อหน้า มีขอบเขต มีหลักฐานอ้างอิง มีน้ำหนัก มีเหตุผล

บทสรุปหรือความลงท้าย บทสรุปหรือความลงท้าย เป็นการเขียนเพื่อขมวดเรื่องให้จบบริบูรณ์ และอาจมีการทิ้งท้ายเรื่องให้ผู้อ่านเข้าใจอย่างชัดเจนว่าคุณเขียนต้องการให้อะไรแก่ผู้อ่าน

กิจกรรมที่ 3 ไม่มีเฉลย

กิจกรรมที่ 4

1. การเขียนแสดงความรู้สึกมีขั้นตอน ดังนี้
  - 1) รู้จักสะสมคำ โดยจดไว้ในสมุดที่พกติดตัวไว้ เพื่อสะดวกในการนำไปด้วยเมื่อได้เห็นและได้ยิน คำแปลก ๆ ก็ควรจะจดไว้เพื่อกันลืม
  - 2) ฝึกใช้คำบอกความรู้สึก เช่น รัก ชอบ พอใจ ถูกใจ ตื่นเต้นใจ อบอุ่น ชื่นชม ยินดี ประทับใจ เป็นต้น
  - 3) การใช้ถ้อยคำมาเปรียบเทียบเพื่อแสดงความรู้สึก
  - 4) เขียนแสดงความรู้สึกจากสิ่งที่ได้พบและกระทบจิตใจ
2. การเขียนแสดงความคิดเห็นต้องคำนึงถึง
  - 1) ประโยชน์ ความคิดเห็นที่ดีต้องมีประโยชน์และมีคุณค่าต่อผู้อ่าน
  - 2) ความสมเหตุสมผล ต้องมีข้อสนับสนุน มีน้ำหนัก น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป
  - 3) ความเหมาะสมกับผู้รับสารและกาลเทศะ
  - 4) การใช้ภาษาต้องแจ่มแจ้ง แม่นตรงตามความต้องการและเหมาะสมกับระดับของภาษา
3. การเขียนแสดงความคิดเห็นต่างจากการเขียนแสดงความคิดเห็นเนื่องจาก

การเขียนแสดงความคิดเห็นเป็นการเขียนที่ประกอบด้วยเหตุผลมีข้อมูลมีหลักฐานที่ผู้อื่นจะเชื่อถือได้ การเขียนแสดงความคิดเห็นมีหลายรูปแบบ เช่น ในรูปของจดหมาย บทความ บันทึบ บรรยาย พรรณนา ฯลฯ

กิจกรรมที่ 5 ไม่มีเฉลย

ตอนที่ 3 ร้อยกรองต้องฝึกฝนไม่สับสนฉันทลักษณ์

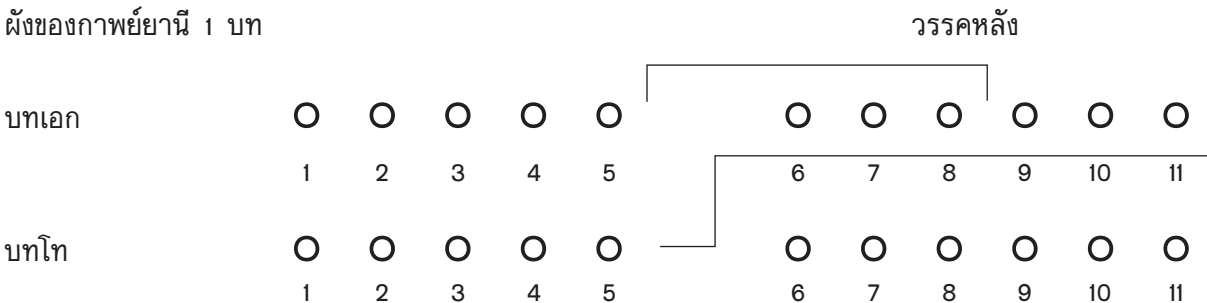
กิจกรรมที่ 6

1. ขั้นตอนการเขียนร้อยกรองมี 2 ขั้นตอน ได้แก่
  - 1.1 การทำความเข้าใจฉันทลักษณ์ของร้อยกรอง
  - 1.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียน
  - 1.3 การกำหนดวิธีเรียบเรียงแนวคิด
  - 1.4 การลงมือเขียนร้อยกรอง
  - 1.5 การตรวจสอบความถูกต้อง

2. หลักสำคัญในการเขียนร้อยกรอง มีดังนี้
  - 2.1 ไม่ควรใช้คำที่ไม่มี ความหมายหรือมีความหมายไม่ตรงกับที่ต้องการในร้อยกรองบทนั้น ๆ
  - 2.2 อย่าใช้คำซ้ำซากจนฟุ่มเฟือย คำทุกคำที่ใช้ในการเขียนต้องระมัดระวังให้ประณีต ไม่ใช่คำซ้ำ ๆ กัน หรือคำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน
  - 2.3 ควรเขียนด้วยถ้อยคำที่สั้น ๆ ช่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายได้ชัดเจน ไม่ใช่คำศัพท์ที่ยากเกินไป
  - 2.4 ควรใช้คำน้อย ๆ แต่มีความหมายกว้างขวางไม่ใช่คำเสริมบท
  - 2.5 ไม่ควรใช้คำภาษาอื่น
  - 2.6 ไม่ควรใช้คำแสลง
  - 2.7 ไม่ควรใช้คำซึ่งใช้กันในวงแคบ ๆ เฉพาะกลุ่ม
  - 2.8 ใช้ภาษาให้ถูกระดับ และวัฒนธรรม ใช้ภาษาให้ถูกต้องตามกาลเทศะ บุคคล โอกาส และสถานที่

กิจกรรมที่ 7

1. กาพย์ แบ่งออกเป็น กาพย์ยานี กาพย์ฉับจิ่ง กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ขับไม้
2. ฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี มีดังนี้ คณะของกาพย์ยานี กาพย์บทหนึ่งมี 2 บท บทที่ 1 เรียกว่าบทเอก บทที่ 2 เรียกว่า บทโท แต่ละบาทมี 2 วรรค คือ วรรคแรกและวรรคหลัง

พยางค์ หรือ คำ ในวรรคแรกมี 5 คำ วรรคหลังมี 6 คำ
 สัมผัส มีสัมผัสนอกระหว่างคำสุดท้ายในวรรคหนึ่งไปคำที่ 3 อีกวรรคหนึ่ง
 เสียงวรรณยุกต์ คำสุดท้ายของวรรคหลังของบทโท ใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญและจัตวาส่วนใหญ่

3. ลักษณะบังคับที่สำคัญของฉันทน์ คือ ครุ - ลหุ

เฉลย

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การฟัง การดูและการพูด

ตอนที่ 1 การฟังและการพูด

เรื่องที่ 1 ความหมาย ความสำคัญ หลักการฟังและการดูที่ดี

กิจกรรมที่ 1 ตอบคำถาม

1. จงบอกความหมายของการฟังและการดู

การฟัง หมายถึง การรับเสียงด้วยหู รับรู้เรื่องราวที่ได้ยินด้วยกระบวนการทางสมองและความสามารถทางสติปัญญาเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้

การดู หมายถึง การใช้สายตาดูสิ่งที่ได้พบเห็น รับรู้เรื่องราวด้วยกระบวนการทางสมองและความสามารถทางสติปัญญาเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องราวต่าง ๆ

2. การฟังและการดูมีความสำคัญที่เป็นทักษะการรับสารทางภาษา ซึ่งมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการดำเนินชีวิตของทุกคน

3. หลักการฟังและการดูที่ดีคือ

- 1) ผู้รับสารมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ
- 2) ตั้งใจและมีสมาธิในการฟังและดู
- 3) มีความกระตือรือร้นในการฟังและดู
- 4) เลือกฟังและดูให้ตรงกับจุดมุ่งหมายหรือความต้องการ
- 5) ฟังและดูด้วยใจเป็นกลางไม่มีอคติ
- 6) ต้องมีการสรุปและจดสาระสำคัญของเรื่อง

4. ข้อควรปฏิบัติในการฟังประกอบด้วย

- 1) ต้องติดตามเรื่องราวให้ตลอดและใช้ความคิดไตร่ตรองในเรื่องที่ฟังและดู
- 2) พิจารณาให้เข้าใจจุดประสงค์ของผู้ถ่ายทอดสารหรือเรื่องราวต่าง ๆ
- 3) ต้องรับฟังและจดจำในสิ่งที่ดีงาม
- 4) ควรมีการจดบันทึกสาระสำคัญของเรื่องที่ฟังและดูทุกครั้ง
- 5) รู้จักนำสิ่งที่ฟังไปใช้ให้เกิดประโยชน์

5. ข้อควรคำนึงในการดูมี ดังนี้

- 1) ต้องดูอย่างมีสติใช้ความคิดพิจารณาสิ่งๆ ที่ดูว่าสิ่งใดเป็นข้อเท็จจริง สิ่งใดเป็นประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์
- 2) ต้องดูอย่างต่อเนื่องให้รู้เรื่องราว
- 3) ดูอย่างไม่มีอคติ มีใจเป็นกลางไม่ด่วนเชื่อหรือปฏิเสธ
- 4) ให้เลือกดูในสิ่งที่ดีมีประโยชน์
- 5) รู้จักเลือกสิ่งๆ ที่รู้เห็นจากการดูไปใช้ให้เกิดประโยชน์

6. ผู้ฟังและผู้ดูที่ดีควรมีคุณสมบัติ ดังนี้
  - 1) สามารถปฏิบัติตามหลักการฟังและดูที่ดีได้
  - 2) มีมารยาทและคุณธรรมในการฟังและดู
  - 3) รู้จักเลือกฟังและดูในสิ่งที่ดีงามและมีประโยชน์

เรื่องที่ 2 การสรุปสาระสำคัญจากการฟังและดู

กิจกรรมที่ 2 ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้

1. การสรุปสาระสำคัญของเรื่องจากการฟังและดูมีหลักการและแนวทางปฏิบัติ ดังนี้
  - 1) ต้องเข้าใจความหมายของคำและสำนวนต่าง ๆ
  - 2) ต้องเข้าใจลักษณะของข้อความ
  - 3) ต้องเข้าใจลักษณะของประโยคใจความ
  - 4) ต้องรู้จักประเภทของสารหรือเรื่องราวต่าง ๆ
  - 5) ต้องตีความในสารให้ตรงตามเจตนาของผู้ส่งสารคือผู้พูดหรือผู้แสดง
  - 6) ต้องมีความตั้งใจในการฟังและดูให้ตลอดเรื่อง
  - 7) สรุปสาระสำคัญของเรื่องนั้น ๆ และจดบันทึก

กิจกรรมที่ 3 ผลของการทำกิจกรรมของแต่ละคนไม่เหมือนกันกิจกรรมนี้จึงไม่มีคำตอบ

เรื่องที่ 3 การวิเคราะห์ วิเคราะห์เรื่องที่ฟังหรือดูจากสื่อต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 4 ตอบคำถาม

1. วิเคราะห์ญาณในการฟังและดู มีดังนี้
  - 1) ฟังและดูให้เข้าใจตลอดเรื่อง
  - 2) ต้องวิเคราะห์เรื่องให้ทราบว่าเป็นข่าวประเภทใดข่าวหรือบทความ ฯลฯ
  - 3) ต้องวินิจฉัยเรื่องว่าส่วนไหนเป็น ข้อเท็จจริง ส่วนไหนเป็นความรู้สึก ความคิดเห็น หรือ ฯลฯ
  - 4) ต้องมีการประเมินค่า ว่าเรื่องมีคุณค่าอย่างไร
  - 5) ต้องมีการนำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ไปใช้
2. การวิเคราะห์ วิเคราะห์และการวิจารณ์สารหรือเรื่องที่ฟังหรือดูนั้นมีความหมายและรายละเอียดอย่างไร

การวิเคราะห์ หมายถึงการแยกแยะ ประเภทลักษณะสาระสำคัญและเจตนาของผู้ส่งสาร

การวินิจฉัย หมายถึงการพิจารณาเรื่องอย่างไตร่ตรองหาเหตุผลข้อดีข้อเสียและคุณค่าของเรื่อง

การวิจารณ์ หมายถึง การพิจารณาเรื่องอย่างมีหลักเกณฑ์

การวิจารณ์สารหรือเรื่องที่ฟังและดู หมายถึง ได้วิเคราะห์ วินิจฉัยและใช้วิจยญาณในการฟังและดู เรื่องราวต่าง ๆ แล้วนำมารายงาน บอกกล่าว แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องนั้น ๆ อย่างมีเหตุมีผลและใจเป็นกลาง

เรื่องที่ 4 มารยาทในการฟังและดู

กิจกรรม 5 สรุปรมารยาทในการฟังและดู มีดังนี้

- 1) ฟังและดูด้วยความตั้งใจและสนใจผู้พูดตลอดเวลา
- 2) ไม่ทำความรำคาญให้ผู้อื่นในขณะที่ฟังและดูด้วยประการใด ๆ
- 3) ไม่แสดงความไม่เหมาะสมใด ๆ ในขณะที่ฟังและดู
- 4) หากจะถามหรือแสดงความคิดเห็นต้องขออนุญาตทุกครั้ง
- 5) ไม่ควรเดินเข้าออกหรือ เคลื่อนไหวร่างกายในขณะที่การพูดหรือการแสดงกำลังดำเนินอยู่

เรื่องที่ 5 การนำความรู้จากการฟังและดูไปใช้

กิจกรรมที่ 6 เราสามารถนำความรู้จากการฟังและดูไปใช้ได้ดังนี้

- 1) ใช้ถ่ายทอดความรู้เรื่องราวด้วยการพูด การอ่านและการเขียน
- 2) ใช้ในการวิเคราะห์ วิจัยและแสดงความคิดเห็นในโอกาสต่าง ๆ
- 3) ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
- 4) ใช้ในการประกอบอาชีพ
- 5) ใช้ในการศึกษาเล่าเรียน
- 6) ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

กิจกรรมที่ 7 คำตอบของแต่ละคนย่อมไม่เหมือนกันจึงไม่มีคำตอบ

ตอนที่ 2 การพูด

เรื่องที่ 1 การพูดที่ดี

- ความหมายของการพูด

กิจกรรมที่ 8 ตอบคำถาม

1. ภาษาพูด คือภาษาที่ใช้พูดสื่อสารกันโดยทั่วไป ไม่เคร่งครัดในแบบแผนและมีลักษณะเป็นกันเอง
ภาษาเขียน คือ ภาษาที่ใช้สื่อสารกันด้วยการเขียน แทนคำพูด มีแบบแผนและเคร่งครัดในการใช้

ถ้อยคำ

การพูด หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิดอารมณ์ความรู้สึก ประสบการณ์และอื่น ๆ ไปยังผู้รับสารด้วยการพูด

2. การพูดมีความสำคัญ คือ
  - 1) สามารถเผยแพร่ความรู้ความคิด ไปยังผู้ฟัง
  - 2) ช่วยถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมและปลูกฝังคุณธรรม
  - 3) ช่วยเผยแพร่ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ ไปยังกลุ่มเป้าหมาย
  - 4) เป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบอาชีพ
  - 5) ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจของมนุษย์

3. การพูดประกอบด้วย
  - 1) ผู้พูดหรือผู้ส่งสาร
  - 2) สาร คือ เรื่องรวมหรือสิ่งที่ต้องการถ่ายทอด
  - 3) สื่อ คือ เครื่องมือในการถ่ายทอด
  - 4) ผู้รับสาร คือ ผู้ฟังหรือรับการถ่ายทอด
  - 5) สถานการณ์ในการพูดคือ เวลา โอกาส สถานที่ ฯลฯ

4. ลักษณะผู้พูดที่ดี มีดังนี้
  - 1) มีบุคลิกดี
  - 2) พูดได้ตรงประเด็น
  - 3) พูดดีเป็นธรรมชาติ
  - 4) ใช้ภาษาพูดได้เหมาะสม
  - 5) เรื่องที่พูดเป็นเรื่องดีมีประโยชน์
  - 6) มีมารยาทในการพูด
  - 7) ใช้คำและน้ำเสียงดีและชัดเจน
  - 8) รู้จักสังเกตผู้ฟังและยึดผู้ฟังเป็นสำคัญ
  - 9 ใช้เวลาพูดให้พอดี มีความเหมาะสม
  - 10) ใช้ถ้อยคำภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

5. ลักษณะการพูด แบ่งออกได้ดังนี้
  - 1) การพูดแบบเป็นทางการ
  - 2) การพูดแบบกึ่งทางการ
  - 3) การพูดแบบไม่เป็นทางการ

6. การพูดที่ดีมีลักษณะดังนี้
  - 1) ต้องมีเนื้อหาดี
  - 2) ต้องมีวิธีการถ่ายทอดดี
  - 3) ผู้พูดมีบุคลิกภาพดี

7. มารยาทในการพูด
  - 1) ใช้คำพูดสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
  - 2) ไม่พูดจาดูหมิ่นหรือพูดให้ผู้อื่นเสียหาย
  - 3) ไม่ผูกขาดการพูดให้เกียรติผู้อื่น
  - 4) พูดโต้แย้ง พูดคัดค้าน อย่างนุ่มนวลไม่ให้เสียบรรยากาศ
  - 5) พูดดี มีบรรยากาศ แทรกอารมณ์ขัน มีคำรับค่ะ

8. คุณธรรมในการพูด

- 1) มีความรับผิดชอบในการพูดและสิ่งที่พูด
- 2) มีความจริงใจและบริสุทธิ์ใจ

กิจกรรมที่ 9 ไม่มีแนวเฉลย

เรื่องที่ 2 การพูดในโอกาสต่าง ๆ

กิจกรรมที่ 10 ตอบคำถาม

1. สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ในการพูดคือ
  - 1) วัตถุประสงค์ของการมารวมตัวกันของผู้ฟัง
  - 2) สถานที่ที่จะไปพูดวิเคราะห์ว่าเป็นอย่างไร
  - 3) เวลาในการพูด มากน้อยเท่าไร? เข้าสายหรือบ่าย
  - 4) โอกาส ของการพูด งานอะไร งานมงคล หรืองานมงคล หรือ ฯลฯ
2. การพูดระหว่างบุคคลแบ่งออกได้ดังนี้
  - 1) การพูดทักทายปราศรัย
  - 2) การแนะนำตนเอง
  - 3) การสนทนา
3. มารยาทในการสนทนา ประกอบด้วย
  - 1) ตั้งใจฟังคู่สนทนา
  - 2) พูดสนทนาให้เป็นธรรมชาติ
  - 3) มีความจริงใจและบริสุทธิ์ใจ
  - 4) ไม่พูดจาสิ่งใดให้เสียบรรยากาศ
  - 5) พูดสนทนาในเรื่องสร้างสรรค์
  - 6) พูดสนทนาด้วยการใช้คำและน้ำเสียงสุภาพ
  - 7) ไม่ผูกขาดการพูด
  - 8) ไม่นินทาให้ร้ายผู้อื่นและแก้ไขความขัดแย้งในการสนทนาด้วยความละมุนละม่อม
4. คุณสมบัติของผู้ร่วมสนทนาที่ดี คือ
  - 1) มีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ
  - 2) ใช้ถ้อยคำสุภาพระมัดระวังในการใช้ภาษามีความเป็นกันเอง
  - 3) เป็นผู้ฟังและผู้พูดที่ดี
  - 4) รู้จักสังเกตความรู้สึกกิริยาอาการของคู่สนทนา
  - 5) พูดกระชับให้ตรงประเด็น

5. ลักษณะเรื่องที่ดีที่ควรนำมาสนทนา คือ
  - 1) เป็นเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายสนใจ
  - 2) ควรเป็นเรื่องที่มีประโยชน์
  - 3) ควรเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
  - 4) ไม่ควรเป็นเรื่องที่สร้างความทุกข์ ความรู้สึกกังวล เรื่องที่จะเสียหายต่อตนเองและผู้อื่น
6. ข้อควรปฏิบัติในการสัมภาษณ์
  - 1) ผู้สัมภาษณ์มีการเตรียมตัวดีในเรื่องการประสานงานให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ เรื่อง เวลา สถานที่และอื่น ๆ ในการสัมภาษณ์ควรรักษามารยาทในฐานะเป็นคู่สนทนาที่ดี
  - 2) ผู้ให้สัมภาษณ์ควรมีการเตรียมตัวที่ดีในเรื่องที่จะใช้สัมภาษณ์ การรักษาเวลา การตอบคำถามให้ตรงประเด็น และตอบด้วยความสุภาพ ปฏิบัติตนให้เป็นคู่สนทนาที่ดีด้วย
7. ข้อควรคำนึงในการพูดโทรศัพท์
  - 1) ศึกษาการใช้อุปกรณ์และเครื่องโทรศัพท์ให้เข้าใจ
  - 2) พูดโทรศัพท์อย่างสุภาพ สั้น กระชับได้ใจความและตรงประเด็น
  - 3) การพูดโทรศัพท์เพื่อสอบถามเรื่องราวต่าง ๆ ต้องเตรียมคำถามและรายละเอียดไว้ล่วงหน้า
  - 4) เมื่อมีการฝากข้อความต้องบันทึกให้ครบถ้วน ผู้ฝากข้อความคือใคร รับโทรศัพท์ เวรเท่าใดและอื่น ๆ
  - 5) ผู้รับโทรศัพท์ต้องบอกชื่อตัว ชื่อหน่วยงานหรือหมายเลขโทรศัพท์ ให้ทราบอย่างสุภาพ
  - 6) การต่อโทรศัพท์ต้องดูหมายเลขให้ดีและเมื่อโทรผิดหรือมีการโทรผิดสถานที่ควรบอกอย่างสุภาพ

กิจกรรมที่ 11 ข้อ 1-3 ไม่มีค่าเฉลย

เรื่องที่ 3 การพูดในที่ประชุม

กิจกรรมที่ 12 ตอบคำถาม

1. การพูดในที่ประชุมมีความสำคัญดังนี้
  - 1) เป็นวิธีเผยแพร่ความรู้ ความคิดที่ดีและรวดเร็ว
  - 2) เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรม ปลูกฝังคุณธรรม ฯลฯ วิธีหนึ่งที่สะดวกและดี
  - 3) เป็นวิถีทางที่มนุษย์จะชี้แนะในการแก้ปัญหาสำคัญ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาจราจร ฯลฯ ได้ดี
2. การพูดในที่ประชุมชน แบ่งประเภทได้ ดังนี้
  - 1) แบ่งตามวิธีนำเสนอ มี 4 ประเภท
    - ก. การพูดโดยวิธีท่องจำ
    - ข. การพูดโดยฉับพลัน
    - ค. การพูดโดยอาศัยต้นร่าง
    - ง. การพูดโดยวิธีอ่านจากร่าง

- 2) แบ่งตามจุดมุ่งหมาย มี 4 ประเภท
    - ก. พูดเพื่อให้ความรู้หรือข้อเท็จจริง
    - ข. เพื่อโน้มน้าวใจ
    - ค. พูดเพื่อจรรโลงใจ
    - ง. พูดเพื่อค้นหาคำตอบ
  - 3) แบ่งตามเนื้อหาที่จะพูด เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ ฯลฯ
  - 4) แบ่งตามโอกาสการพูด
    - ก. โอกาสที่เป็นทางการ
    - ข. โอกาสที่ไม่เห็นทางการ
    - ค. โอกาสกึ่งทางการ
  - 5) แบ่งตามรูปแบบ
    - ก. การสนทนาต่อหน้าประชุมชน
    - ข. การปาฐกถา
    - ค. การอภิปรายเป็นคณะ
    - ง. การซักถามต่อหน้าที่ประชุม
    - จ. การโต้วาที
3. วิธีเตรียมตัวในการพูด มีดังนี้
- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการพูด
  - 2) วิเคราะห์ผู้ฟัง
  - 3) กำหนดขอบเขตของเรื่องที่จะพูด
  - 4) การรวบรวมเนื้อหาที่จะพูด
  - 5) การทำเค้าโครงเรื่องที่จะพูด
  - 6) การฝึกซ้อมการพูด
4. การพูดเรื่องความบันเทิงมีแนวทาง ดังนี้
- 1) พูดให้เกิดอารมณ์ขัน
  - 2) เล่าเรื่องที่ตื่นเต้น
  - 3) เล่าเรื่องเชิงสาระคดีที่น่าสนใจ
  - 4) เล่าเรื่องสนุกสนานเพลิดเพลิน
  - 5) พูดเล่าเรื่องสนุกสนานโดยใช้เทคโนโลยีประกอบ
5. การพูดโน้มน้าวจิตใจมีแนวทาง คือ
- 1) สร้างบรรยากาศ
  - 2) แสดงเหตุผลความจำเป็น

- 3) ชี้แจงโทษและประโยชน์ที่ได้รับ
  - 4) มีเหตุผลและหลักฐานให้เห็นชัดเจน
  - 5) ชี้ให้เห็นแนวทางที่เป็นไปได้
  - 6) สร้างความรู้สึกของความเป็นพวกเดียวกัน
6. ข้อควรปฏิบัติในการพูดแสดงความคิดเห็น
- 1) แสดงความคิดเห็นอย่างบริสุทธิ์ใจ
  - 2) แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์
  - 3) ไม่สร้างความเดือดร้อนเสียหายให้บุคคลอื่น
  - 4) ให้เกียรติและรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
  - 5) แสดงความคิดเห็นที่มีเหตุผลและมีแนวปฏิบัติที่ดีและเป็นไปได้
  - 6) พูดกระชับ ได้ใจความ
  - 7) รักษามารยาทในการพูดในที่ประชุมชน
7. การดำเนินการอภิปรายต้องเตรียมตัว ดังนี้
- 1) เตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์
  - 2) กำหนดหัวข้ออภิปราย
  - 3) กำหนดผู้อภิปรายประกอบด้วย ผู้นำอภิปราย และผู้ร่วมอภิปราย
  - 4) เตรียมคณะทำงานในด้านต่าง ๆ
  - 5) ดำเนินงานธุรการให้เรียบร้อย
8. การดำเนินงานการจัดโต๊ะที่ มีลักษณะไม่แตกต่างจากการอภิปราย
9. แนวทางการกล่าวอวยพร มีดังนี้
- 1) กล่าวถึงโอกาสและความสำคัญในการอวยพร
  - 2) ใช้ภาษาสุภาพ ไพเราะและเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล
  - 3) แสดงออกทางกิริยาท่าทางให้เหมาะสมและประทับใจ
  - 4) กล่าวถึงความสัมพันธ์กับผู้ที่เรากล่าวอวยพร
  - 5) ใช้คำและภาษาให้เหมาะสม
10. เมื่อได้รับการมอบหมายให้ทำหน้าที่พิธีกรจะดำเนินการ ดังนี้
- 1) ศึกษาคุณสมบัติที่ดีของผู้ทำหน้าที่พิธีกรให้เข้าใจและฝึกปฏิบัติให้มีคุณสมบัตินั้น ๆ
  - 2) ศึกษาขั้นตอนของการทำหน้าที่พิธีกร
  - 3) ศึกษารายละเอียดของงานที่จะทำหน้าที่พิธีกรนั้น
  - 4) หาโอกาสไปดูการทำหน้าที่พิธีกรของ พิธีกรอาชีพในงานลักษณะเดียวกับที่ตนเองจะทำหน้าที่
  - 5) ฝึกซ้อมการทำหน้าที่ให้รู้ขั้นตอนและได้เกิดความมั่นใจ

เฉลย
สาระที่ 4 หลักภาษาไทย

1. รัก
 ประโยคที่ 1 : ผมรักแม่มากที่สุดในโลก
 ประโยคที่ 2 : เลือตัวนี้ผมไม่รู้สิรักซักเท่าไรเลย
2. ปวดหัว
 ประโยคที่ 1 : คุณทำให้ผมปวดหัวจนสมองแทบระเบิดอยู่แล้ว
 ประโยคที่ 2 : เรื่องแค่นี้ปวดหัวทำไมให้โง่
3. หนัก
 ประโยคที่ 1 : เงินสองล้านเป็นปัญหาที่หนักมากสำหรับผมนะ
 ประโยคที่ 2 : รถยนต์คันนี้น้ำหนักทั้งคันแค่ตันครึ่งเท่านั้นเอง
4. สวย
 ประโยคที่ 1 : คุณเป็นคนที่สวยที่สุดในชีวิตของผม
 ประโยคที่ 2 : อะไร ๆ ก็ดูสวยไปหมด
5. ชอบ
 ประโยคที่ 1 : การท่องเที่ยวเป็นเรื่องที่ผมชอบมากที่สุด
 ประโยคที่ 2 : ผมชอบกินอาหารประเภทรสจัดทุกอย่าง

กิจกรรมที่ 5

ภาษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน นักศึกษาเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ให้อยกตัวอย่างผลการสังเกตของนักศึกษามา 3-5 ข้อ โดยย่อ ๆ

- 1) หน่วยเสียงเปลี่ยนไป เช่น ตัว “ร” “ล” เริ่มหายไปตามเสียงพูดของคนไป หรือหน่วยเสียง “ล” ตัวเดียว
- 2) เสียง “ควบกล้า” เริ่มหายไปหรือเพียงพยัญชนะตัวหน้าเท่านั้น เช่น กล้วย → ก้วย ปลอก → ปอก
- 3) สำนวนภาษาไทยมีการยืมสำนวนภาษาต่างประเทศมากขึ้น เช่น
 คนร้ายสามคน → สามคนร้าย ๆล ๆ
- 4) มีการยืมศัพท์ภาษาต่างประเทศมากขึ้น เช่น ไปแข่งกัน → ไปชิง
- 5) ตัวอักษรไทย (โดยเฉพาะการเขียนด้วยลายมือ) ดูไม่ค่อยเป็นตัวไม่มีหัวไม่มีหาง อักษรขยุกขยิกเหมือนตัวไส้เดือน

กิจกรรมที่ 6

ปัจจุบันคนไทยพูดไทยไม่ชัดหลายอย่าง เช่น

- กรณีที่ 1 ไปโรงเรียน ก็พูดว่า ไปโลงเรียน
- กรณีที่ 2 เลือตัวนี้สวยกว่า ก็พูดว่า เลือตัวนี้สวยฝ่า
- กรณีที่ 3 ขอไปด้วยคนซี ก็พูดว่า ขอไปด้วยคลซี

นักศึกษาคิดว่าการพูดทั้ง 3 กรณีนั้น ไม่ถูกต้องเพราะอะไร จะแก้ไขการพูดให้ถูกต้องอย่างไร
 กรณีที่ 1 ออกเสียง “ร” “ล” ไม่ชัดเจน ควรฝึกฝน/สังเกตและพูดให้ชัด ถ้าพูดไม่ชัดให้พูดออกเสียง
 แก้วตัวใหม่ให้ชัด

กรณีที่ 2 ออกเสียงควบกล้ำไม่ชัด ทำเช่นเดียวกับข้อ 1

กรณีที่ 3 ออกเสียงคำสะกดไม่ถูกต้อง (ออกสำเนียงเหมือนร้อยลิก) แก้ไขได้เช่นเดียวกับข้อ 1

กิจกรรมที่ 7 ไม่มีเฉลย

เรื่องที่ 2 ความแตกต่างของการใช้สำนวนสุภาพและคำพังเพย

กิจกรรมที่ 8 1. เมื่อเพื่อนของนักศึกษาเกิดความท้อแท้ในชีวิต นักศึกษาจะมีคำพังเพย สุภาพ หรือสำนวนไทย
 ที่จะทำให้เพื่อนของนักศึกษามีความเข้มแข็ง มีกำลังใจต่อสู้ปัญหาได้อย่างไรให้ยกตัวอย่างหรือ
 อธิบายประกอบพอเข้าใจ

- (1) สี่เท้ายังรู้พลาด นักปราชญ์ยังรู้พลั้ง
- (2) ผิดเป็นครู
- (3) ไม้ล้มอย่าข้าม
- (4) ชีวิตไม่สิ้นต้องดิ้นไป

อธิบายประกอบเช่น “ผิดเป็นครู” คนเราเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จยอมไม่ควรท้อแท้ เพราะสิ่งที่ทำผิดนั้น
 จะบอกให้เราทราบว่ามีวิธีที่เราทำไปแล้วนั้นเป็นวิธีที่ไม่ถูก เราอย่าทำอย่างนั้นอีก ให้หาวิธีการแบบใหม่เหมือนทาง
 2 แพร่ง ถ้าเราเลือกไปทางที่ 1 แล้วไม่ถูกเราว่าเรารู้แล้วว่าอีกแยกหนึ่งเป็นทางที่ถูก ซึ่งต้องเปลี่ยนแปลงใหม่
 ความผิดในวันนี้เป็นบทเรียนในวันหน้า

2. นักศึกษามีสำนวน สุภาพหรือคำพังเพยใดที่เป็นข้อเตือนตนสำหรับตัวเองอะไรบ้าง โปรดยก
 ตัวอย่างและแสดงเหตุผลที่ชื่นชอบสำนวนสุภาพเป็นคำพังเพยนั้น ๆ

อยู่คนเดียวระวังความคิด อยู่กับมิตรระวังวาจา

อธิบายประกอบเช่น “ผิดเป็นครู” คนเราเมื่อทำอะไรไม่สำเร็จยอมไม่ควรท้อแท้ เพราะสิ่งที่ทำผิดนั้น
 จะบอกให้เราทราบว่ามีวิธีที่เราทำไปแล้วนั้นเป็นวิธีที่ไม่ถูก เราอย่าทำอย่างนั้นอีก ให้หาวิธีการแบบใหม่เหมือนทาง
 2 แพร่ง ถ้าเราเลือกไปทางที่ 1 แล้วไม่ถูกเราว่าเรารู้แล้วว่าอีกแยกหนึ่งเป็นทางที่ถูก ซึ่งต้องเปลี่ยนแปลงใหม่
 ความผิดในวันนี้เป็นบทเรียนในวันหน้า

3. คำพังเพยสุภาพและสำนวน มักมีความขัดแย้งกัน เช่น

ข้าฯ ได้พำร่าเล่มงาม : น้ำขึ้นให้รีบตัก

ไก่อางเพราะชนคนงามเพราะแต่ง : ให้นุ่งเจียมท่มเจียม

กินอยู่กับปากอยากอยู่กับท้อง : นอนหลับไม่ร้อนนอนคู้ไม่เห็น

นักศึกษาคิดว่าเป็นเพราะอะไร และจะใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

(1) เหตุการณ์ในชีวิตคนย่อมมีทั้งสิ่งที่ดีสิ่งที่เสีย สิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิดเป็นคู่กัน เป็นธรรมชาติของชีวิต
 อยู่แล้ว ดังนั้นสุภาษิตที่กำหนดขึ้น เพื่อใช้สอนวิธีดำเนินชีวิตจึงมีที่ตรงข้ามกันเป็นไปตามปกติของการดำเนินชีวิต

(2) เราจะใช้ประโยชน์ได้โดยต้องรู้จักเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์

4. ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาได้ใช้สุภาษิตสำนวนและคำพังเพยอะไรบ้าง ยกตัวอย่างที่ใช้เป็นประจำมา 10 ตัวอย่างพร้อมอธิบายความหมายนั้น ๆ

ไม่มีเฉลย

5. ให้นักศึกษาลงเฝ้าเหตุการณ์ฟัง การชม การอ่าน จากสื่อสารมวลชนชนิดต่าง ๆ หากพบว่าผู้พูดผู้เขียนใช้สำนวนสุภาษิตหรือคำพังเพยที่ถูกต้องประทับใจให้บันทึกไว้เป็นหลัก

ไม่มีเฉลย

เรื่องที่ 3 การใช้ภาษาสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงานและในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมที่ 9 จิตวิทยาในการพูดต้องหัดฝึกฝนให้เป็นนิสัย ให้นักศึกษาแก้ไขประโยคต่อไปนี้ ให้ผู้ฟังมีความรู้สึกที่ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

1. คุณทำงานไม่เสร็จตามกำหนดทำให้ฉันเสียหาย
แก้ไขเป็น ถ้าคุณทำงานนี้ไม่ทันตามเวลา ฉันจะได้รับความลำบากมากเลย
2. พรุ่งนี้เป็นวันเกิดของฉัน เธอจะให้อะไรเป็นของขวัญ
แก้ไขเป็น พรุ่งนี้วันเกิดของฉันแล้วนะ เธอคิดว่าฉันควรได้รับของขวัญอะไรบ้าง
3. วันนี้วันแม่ พ่อต้องพาแม่ไปกินข้าวนอกบ้านนะ
แก้ไขเป็น วันนี้คุณพ่อจะพาคุณแม่ไปฉลองวันแม่กันที่ไหนดี

กิจกรรมที่ 10 ไม่มีเฉลย

กิจกรรมที่ 11 ไม่มีเฉลย

เรื่องที่ 4 ความแตกต่างของประโยชน์การใช้บรรณานุกรมและสารานุกรม

กิจกรรมที่ 12 ถ้านักเรียนรับชมสภาพการในการใช้ภาษาต่าง ๆ ต่อไปนี้จะต้องไปค้นคว้าจากแหล่งตามข้อใด

	สภาพของการค้นคว้า.....	พจนานุกรม	สารานุกรม
1)	ต้องการหาความหมายของคำว่า “อัยการ”	✓	
2)	ต้องการรู้ว่าดาวนพเคราะห์หมายถึงอะไร		✓
3)	“กระจับปี่” เป็นเครื่องมือที่ใช้ทำอะไร ค้นคว้า ใน.....		✓
4)	“บ้าน” แปลว่าอะไร	✓	
5)	“บ้านทรงไทย” เป็นอย่างไร		✓
6)	เร็วมาด หมายถึงอะไร		✓
7)	“แต๋มแก๋” คำใดเป็นภาษาจีน	✓	
8)	เขาวเรศ เป็นภาษาอะไร แปลว่าอะไร	✓	
9)	กัลบก แปลว่าอะไร	✓	

เรื่องที่ 5 หลักและมารยาทในการใช้ภาษา

กิจกรรมที่ 13

1. นักศึกษามีความรู้สึกอย่างไรกับการที่คนมีอบอนฟันสีไว้ตามที่สาธารณะ และบางครั้งก็ใช้คำหยาบคายด้วย โปรดแสดงความคิดเห็น

เป็นการไม่มีมารยาทในการใช้ภาษา

2. นักศึกษามีแนวทางป้องกันแก้ไขอย่างไรกับ มลพิษทางสายตาที่เกิดจากคนมีอบอนข้างต้น

1) ช่วยกันสอดส่องดูแล

2) อย่าส่งเสริมให้การเขียนหรือใช้สถานที่สาธารณะสมบัติในทางที่ไม่ถูกต้อง

เรื่องที่ 6 ความหมายและการใช้ศัพท์บัญญัติ

กิจกรรมที่ 14 ไม่มีเฉลย

เรื่องที่ 7 การยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย

กิจกรรมที่ 15

ไม่มีเฉลย

เรื่องที่ 8 อธิปไตยของการต่างประเทศที่มีต่อภาษาไทย

กิจกรรมที่ 16

เป็นงานค้นคว้า นักศึกษาต้องปฏิบัติไม่มีข้อผิดพลาด

ตอนที่ 2 การสร้างและการใช้คำ

เรื่องที่ 17 การสร้างคำในภาษาไทย

กิจกรรมที่ 17 ให้นักศึกษาปรับปรุงภาษาปาก และภาษาแบบแผน

ภาษาปาก	ปรับปรุงเป็นภาษาแบบแผน
1) เธอปะแป้งชะขาวเขียว	เธอทาแป้งชะขาวเขียว
2) คนแก่มักเจ็บออก ๆ แอด ๆ	คนชรามักเจ็บออก ๆ แอด ๆ
3) ฉันรักแม่มากที่สุด	ฉันรักคุณแม่มากที่สุด
4) เชิญกินอาหารพร้อมกัน	เชิญรับประทานอาหารพร้อมกัน
5) ปราบกฏรอยตีนคนร้ายเต็มไปหมด	ปราบกฏรอยเท้าคนร้ายเต็มไปหมด
6) เขาเลี้ยงดูปู่สื้ออย่างดี	เขาดูแลรับซึบสื้ออย่างดี
7) แต่งตัวไปมากเลย	แต่งตัวไม่สุภาพเลย
8) ใส่เกือกคู่ใหม่เอี่ยมเขียว	สวมรองเท้าคู่ใหม่เอี่ยมเขียว
9) บ้านหลังนี้ลูกสาวสวยแต่หมาดุชะมัด	บ้านหลังนี้บุตรสาวสวยแต่สุนัขดุชะมัด
10) อย่าไว้วางใจนะเขาซี้เกียจจริง ๆ	อย่าไว้วางใจเขา นะเขาเกียจคร้านจริง ๆ

กิจกรรมที่ 18

ไม่มีเฉลย

กิจกรรมที่ 19

ไม่มีเฉลย ให้นักศึกษาปฏิบัติ

กิจกรรมที่ 20 ให้นักศึกษาวิเคราะห์ว่าการสร้างคำต่อไปนี้เป็นการสร้างคำโดยวิธีใด คือ คำซ้ำ คำซ้อน คำแผลง คำผสม คำสมาส และคำสนธิ

คำ	ประเภทการสร้างคำ	คำ	ประเภทการสร้างคำ
ตัวอย่าง			
โรงเรียน	คำผสม	บ้านเรือน	คำซ้อน
สำเร็จ	คำแผลง	ภูมิศาสตร์	คำสมาส
1. รถไฟ	คำผสม	11. สาธารณสมบัติ	คำสมาสสนธิ
2. ดิถีข้าวข้าว	คำซ้ำ	12. อนุมัติ	คำสมาสสนธิ
3. ประชาธิปไตย	คำสมาสสนธิ	13. นโยบาย	คำสมาสสนธิ
4. ดินสอ	คำผสม	14. ประกาศนียบัตร	คำสมาสสนธิ
5. สุตินบัตร	คำสมาสสนธิ	15. ปากกา	คำผสม
6. ข้าวสาร	คำผสม	16. กรรมกร	คำสมาสสนธิ
7. ครอบครัว	คำผสม	17. ชำนาญ	คำแผลง
8. วชิราวุธ	คำสมาสสนธิ	18. ศิลปากร	คำสมาสสนธิ
9. ธรรมาภิบาล	คำสมาสสนธิ	19. นั่งนั่งนอนนอน	คำซ้ำและคำซ้อนผสมกัน
10. เรือแพ	คำซ้อน	20. เรือฟ่วง	คำผสม

เรื่องที่ 2 โครงสร้างประโยคความเดียว ความรวม ประโยคความซ้อน

กิจกรรมที่ 21 ไม่มีเฉลย

เรื่องที่ 3 การเลือกใช้คำและประโยคที่ชัดเจนและสละสลวย

กิจกรรมที่ 22 ไม่มีเฉลย

เรื่องที่ 4 การเลือกใช้คำราชาศัพท์ คำสุภาพให้เหมาะสมกับบุคคล

กิจกรรมที่ 23 ให้นักศึกษาค้นคว้าคำศัพท์ที่เป็นคำราชาศัพท์ตามสถานะของบุคคลต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้

คำเดิม	สุภาพชน	พระภิกษุ	พระมหากษัตริย์
ตัวอย่าง			
ฟังเทศน์	ฟังพระธรรมเทศนา	ฟังพระธรรมเทศนา	ทรงธรรม
มองดู	มอง/ดู	มอง/ดู	ทอดพระเนตร
เดิน	เดิน	เดิน	เสด็จพระราชดำเนิน
ป่วย	ป่วย	อาพาธ	ทรงพระประชวร
มอบให้	ให้	ถวาย	น้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อม ทูลกราบบถถวาย

กิน	รับประทาน	ฉัน	สวย
นอน	นอน	จำวัด	บรรทม
เขียนหนังสือ	เขียน	เขียน	ทรงพระอักษร
หัว (อวัยวะ)	ศีรษะ	เศ	พระเศียร
กล่าวทักทาย	สวัสดี	เจริญพร	ขอเดชะใช้ฝ่าละอองธุลี พระบาทปกเกล้า
กล่าวลากลับ	สวัสดี	ลา	ทูลลา

ตอนที่ 3 การใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์

เรื่องที่ 1 การใช้ทักษะทางภาษาและเทคโนโลยีการสื่อสารในการพัฒนาการเรียน การทำงาน การประกอบอาชีพ
กิจกรรมที่ 24 ไม่มีเฉลย

เรื่องที่ 2 การใช้ภาษาในหมวดวิชาต่าง ๆ สร้างสรรค์เชิงวิชาการ
กิจกรรมที่ 25 ไม่มีเฉลย

เรื่องที่ 3 คุณค่าการใช้ตัวเลขไทย
กิจกรรมที่ 26

- ให้นักศึกษาจัดลำดับโอกาสในการใช้ตัวเลขไทยในโอกาสต่าง ๆ ว่ามีความเหมาะสมในระดับใด

.....ใช้ตัวเลขไทย	ความเหมาะสมในการใช้ตัวเลข		
	เหมาะสมมากที่สุด	เหมาะสมพอสมควร	เหมาะสมน้อย
1) ทำป้าย/คัดเอ้าท์ขนาดใหญ่เกี่ยวกับงานประจำปี/งานการกุศล	✓		
2) ป้ายประกาศหาเสียงการเลือกตั้ง	✓		
3) เขียนบัตรอวยพร	✓		
4) นามบัตร		✓	
5) บัญชี เงินสด			✓
6) ป้ายแสดงสายรถประจำทาง			✓
7) เขียนบันทึกประจำวันส่วนตัว		✓	
8) เลขประจำหน้าห้องเรียนในโรงเรียน	✓		
9) ป้ายทะเบียนรถยนต์			✓
10) ลำดับหน้าหนังสือภาษาไทย	✓		

- 2) นักศึกษามีวิธีส่งเสริมให้สังคมไทยนิยมการใช้ตัวหนังสือในชีวิตประจำวันกันอย่างไรบ้าง บอกมาอย่างน้อย 5 ข้อ
- (1) พยายามฝึกให้เด็กเขียนให้เป็น
  - (2) ควรมีการประกวด/ส่งเสริม
  - (3) ควรเผยแพร่ให้ปรากฏในสาธารณะให้บ่อย ๆ
  - (4) ควรกำหนดไว้ในหลักสูตร
  - (5) ชื่นชม/ให้รางวัลแก่บุคคลองค์กรที่สนับสนุนเลขไทย

เรื่องที่ 4 การใช้ภาษาที่สร้างสรรค์ มีคุณธรรม และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สร้างความสามัคคี สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

กิจกรรมที่ 27 ไม่มีเฉลย

เรื่องที่ 5 การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลในชุมชน

กิจกรรมที่ 28 ไม่มีเฉลย

เฉลย

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

ตอนที่ 1 วรรณคดี

กิจกรรมที่ 1

1. **วรรณคดี** คือ หนังสือที่ได้รับการยกย่องว่าแต่งดี มีลักษณะเด่นในเชิงประพันธ์ มีคุณค่าสูงในด้านความคิด อารมณ์และความเพลิดเพลิน ใช้เป็นแบบแผนและเป็นตัวอย่างให้ผู้อ่านเห็นความงาม ความไพเราะ เกิดความซาบซึ้งกินใจ วรรณคดี จึงมีความงดงามด้านวรรณศิลป์ ช่วยยกระดับจิตใจ ความรู้สึก และภูมิปัญญาของผู้อ่านให้สูงขึ้น นับว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างยิ่ง

2. **วรรณกรรม** วรรณกรรมไทยปัจจุบันและวรรณกรรมท้องถิ่น มีความสำคัญทางด้านการใช้ภาษา สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคน การสืบทอดอนุรักษ์วัฒนธรรม กฎระเบียบ คำสอน และเป็นเครื่องมือสร้างความสามัคคีให้เกิดในกลุ่มชน และให้ความจรรโลงใจ

กิจกรรมที่ 2 ไม่มีแนวเฉลย

ตอนที่ 2 วรรณกรรม

กิจกรรมที่ 3

1. **วรรณคดี** และวรรณกรรมไทยปัจจุบันมีคุณค่าทางด้านจริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ ศาสนา การศึกษา ภาษา เศรษฐศาสตร์ สังคม ประวัติศาสตร์ และโบราณคดี

2. ไม่มีแนวเฉลย

กิจกรรมที่ 4

1. ข.   2. ง.   3. ค.   4. ข.   5. ค.

กิจกรรมที่ 5 ไม่มีแนวเฉลย

กิจกรรมที่ 6

1. ค.   2. ง.   3. ก.   4. ก.   5. ก.

กิจกรรมที่ 7 ไม่มีแนวเฉลย

กิจกรรมที่ 8

1. วรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง วรรณกรรมมุขปาฐะ และวรรณกรรมลายลักษณ์ที่ถ่ายทอดในกลุ่มชนใดกลุ่มหนึ่งมาเป็นเวลานาน ในรูปของคติ ความเชื่อ ประเพณี การแสดงออก การใช้ถ้อยคำ หลากหลายรูปแบบ เช่น นิทานพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย ภาษิตคำคม บทเทศน์ และคำกล่าวในพิธีกรรมต่าง ๆ

2. รูปแบบและลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่น มีดังนี้
  - 1) วรรณกรรมท้องถิ่นโดยทั่วไปมีวัดเป็นศูนย์กลางเผยแพร่กวีผู้ประพันธ์ส่วนมากคือ พระภิกษุและชาวบ้าน
  - 2) ภาษาที่ใช้เป็นภาษาถิ่น ใช้ถ้อยคำสำนวนท้องถิ่นที่เรียบง่าย ชาวบ้านทั่วไปรู้เรื่องและใช้ฉันทลักษณ์ที่นิยมในท้องถิ่นนั้น ๆ
  - 3) เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ มุ่งให้ความบันเทิงใจ และสอดแทรกคติธรรมทางพระพุทธศาสนา
  - 4) ยึดค่านิยม แนวปฏิบัติพุทธศาสนา เช่น กฎแห่งกรรมหรือธรรมะย่อมชนะอธรรม เป็นต้น
3. การวิเคราะห์คุณค่าของวรรณคดี และวรรณกรรมมี 4 ด้าน คือ
  - 1) คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คือ ความไพเราะของบทประพันธ์ร้อยแก้วและร้อยกรอง
  - 2) คุณค่าเนื้อหา คือ การให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้อ่านประเทืองสติและปัญญา
  - 3) คุณค่าด้านสังคม คือ การสะท้อนให้เห็นภาพของสังคมในอดีตและจรรโลงสังคม
  - 4) การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านแนวปฏิบัติ หรือการแก้ปัญหาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน
4. การนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันทางด้านแนวปฏิบัติหรือการแก้ปัญหาที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

คณะผู้เขียน

หน่วยการเรียนรู้ที่.....

- **หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน**
นายณรงค์ ลังกาพินธุ์
ศึกษานิเทศก์ 8
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100
โทร. 054-224862
- **หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การเขียน**
นายนิพนธ์ ณ จันตา
อาจารย์ 3 ระดับ 8
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100
โทร. 054-224862
- **หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 การฟัง ดู และการพูด**
นายวิเชียร ฟองกันทา
อาจารย์ 3 ระดับ 9
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100
โทร. 054-224862
- **หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 หลักการใช้ภาษา**
นายสุชาติ ศรีนวนันต์
ศึกษานิเทศก์ 8
หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ 10300
โทร. 0-2281-5151
- **หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม**
นางสาวพิมพ์พร อินทจักร์
อาจารย์ 3 ระดับ 9
ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคเหนือ
อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100
โทร. 054-224862

ผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน

กลุ่มงานการศึกษาพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาทางไกลไทยคม
สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน

เปิดโลกการเรียนรู้ สู่อสังคมยุคใหม่ เรียนทางไกลกับ กศน.